

บทที่ ๔

กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ในปริเฉทการสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน”

นอกจากกลวิธีการถามที่ผู้สัมภาษณ์ใช้เป็นหลักในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละกลุ่มแล้ว ผู้วิจัยพบว่า ผู้สัมภาษณ์ยังใช้กลวิธีอื่น ๆ ในการสัมภาษณ์ด้วย ซึ่งผู้วิจัยขอเรียกกลวิธีดังกล่าวว่า “กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ”

ในงานวิจัยนี้ กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ หมายถึง วิธีการเลือกรูปภาษาแบบต่าง ๆ มาใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือไปจากการถาม เป็นวิธีการที่ใช้เสริมให้การสัมภาษณ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของรายการ ดังที่ผู้สัมภาษณ์ได้เคยกล่าวเอาไว้ว่า

“การบ้านข้อหนึ่งของการทำรายการ “ถึงลูกถึงคน” คือ การนั่งเตรียมว่าจะพูดเปิดรายการอย่างไรให้ดึงความสนใจไม่ให้คนดูเบื่อ เปลี่ยนช่องทาง หรือเปิดทีวี ถึงเวลาจบก็ต้องให้ได้บทสรุป หรือเรื่องที่ไม่มีบทสรุปก็ให้รู้กันไปเลยว่ามันตันนะ หาข้อยุติไม่ได้ หรือเรื่องที่เป็นอารมณ์ก็ต้องให้รู้สึกประทับใจ โกรธ ซาบซึ้ง ทางไหนสักทาง คือห้าทุ่มต้องน่าสนใจ และต้องให้เกิดอารมณ์รัก โลก โกรธ หลง เมื่อถึงเวลาเที่ยงคืนครึ่ง”

(สรยุทธ สุทัศนะจินดา, เล่ม ๒, ๒๕๔๗: ๕๗)

ในการจำแนกกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ นั้น ผู้วิจัยจะใช้เกณฑ์ในการจำแนกดังต่อไปนี้คือ

๑. ใช้เกณฑ์การจำแนกกลวิธีเสริมการถาม และกลวิธีทางภาษาที่เสนอไว้ใน ประไพพรรณ พิงฉิม (๒๕๔๒) และสรिया ทับทัน (๒๕๔๓)

๒. พิจารณาเจตนาของถ้อยคำ คือ พิจารณาว่าผู้สัมภาษณ์มีเจตนาใดในการกล่าวถ้อยคำนั้นที่ไม่ใช่การถามเพื่อขอข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยพบว่าผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ในหลายลักษณะในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละกลุ่ม และกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่ปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม ดังต่อไปนี้

๔.๑ กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ หมายถึง กลวิธีที่ปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ แต่ไม่ปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ หรือมีความดีในการปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบมากกว่าสองเท่าของที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์อีกกลุ่มหนึ่ง

ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่ถือเป็นลักษณะเด่น ๓ วิธีด้วยกัน ได้แก่ การตัดบท การกล่าวแย้ง และการใช้สำนวนและความเปรียบ

๔.๑.๑ การตัดบท

การตัดบท คือ การทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยุติการพูดในผลัดคำตอบ เนื่องจากผู้สัมภาษณ์เห็นว่าผู้ให้สัมภาษณ์กำลังพูดออกนอกประเด็น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่มีการนัดแนะบทสัมภาษณ์ระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์ไว้ก่อนล่วงหน้า และประกอบกับเป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ ผู้ให้สัมภาษณ์จึงอาจบึ้งเบี้ยว หรือหลบเลี่ยงที่จะให้ข้อมูลที่ไม่ต้องการกล่าวถึง โดยพยายามพูดเจใจเพื่อเบี่ยงเบนความสนใจ นอกจากนี้การตัดบทก็ยังสามารถเกิดขึ้นเนื่องจากการโต้คารมกันของผู้ให้สัมภาษณ์ อันเป็นสาเหตุให้การสัมภาษณ์ไม่อยู่ในประเด็น ดังนั้นผู้สัมภาษณ์จึงต้องตัดบท เพื่อยุติเรื่องที่นอกประเด็นโดยดึงการสนทนาให้กลับมาสู่ประเด็นที่ต้องการในที่สุด

(๑๒๖) สุณารี ราชสีมา กับ บริษัทคอสโมเรคคอร์ด จำกัด

ถ. : วันที่คุณสุณารีเซ็นไป ไชโยนี่มั๊ย.

ต.๑ : ไม่ใช่ค่ะ. ไม่ใช่ใบนี้.แต่ลายเซ็นเป็นของสุ แต่ตัวหนังสือที่เขียนสองล้านบาท ไม่ใช่ลายมือสุ.

ต.๒ : ถ้าอย่างนั้นก็คงต้องขออำนาจศาลตัดสิน. เพราะทางบริษัทก็ต้องยืนยันว่านี่คือสิ่งที่คุณสุณารีเซ็นไว้.

ถ. : วันนั้นคุณชนม์ชนกเขียนไว้ล่วงหน้าแล้ว.

- ต.๒ : ไม่ได้เขียนคะ. เมื่อวานนี้คุณสุนารีแกลงข่าวบอกว่า, ไปบริษัทคอสโมฯ กับเพื่อน ๓ คน เข้าไปในห้องทั้งหมด ๓ คน ไปนั่งเป็นพยานในการเจรจา. จริง ๆ แล้วคนที่เข้าไปในห้องคือคุณสุนารีคนเดียวเท่านั้น
- ต.๑ : $\left\{ \begin{array}{l} \text{ไม่คะเพื่อนสุเข้าไปนั่งด้วยทั้งหมด} \end{array} \right.$
- ต.๒ : (ขออนุญาตแป็บนึงนะคะ)
- ถ. : (คุณสุนารีบอกเข้าไป) ๓ คนเลย ทางนี้บอกเข้าไปหนึ่งคน ไม่ตรงกัน.
- ต.๒ : หนึ่งคน. ทางตัวตายเองบอกว่า เข้าไม่ชวนเพื่อนมาเป็นพยาน. เคื่อบอกว่าไม่เป็นไรคะพี่ ตอนนั้นคุณสุบอกว่าเรื่องเงินไม่ยากให้ใครรับทราบ. << และเมื่อวานนี้คุณสุนารีก็ทำสาบาน ๓ ข้อ. พิณได้รับคำทำ. แต่ขอเพิ่มอีก ๕ ข้อ จะได้เคลียร์เลยทั้งหมด เพราะคุณสุนารีพูดไม่ตรง.>>
- ถ. : เข้า ตรงนี้ก่อนเงินไขเดมิ.

จากตัวอย่างที่ (๑๒๖) ผู้สัมภาษณ์ถามผู้ให้สัมภาษณ์ถึงเรื่องการเขียนเอกสารและเงื่อนไขในสัญญาที่ได้ทำกันไว้กรณีจะร่วมงานเพลงด้วยกัน แต่เนื่องจากข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละฝ่ายไม่ตรงกัน ผู้สัมภาษณ์จึงพยายามซักถามเพื่อให้ได้ข้อมูลในประเด็นดังกล่าวมากที่สุด แต่เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ ๒ พูดออกนอกประเด็นและพยายามให้รายละเอียดในเรื่องอื่นเพิ่มเข้ามาดังข้อความในเครื่องหมาย <<...>> ผู้สัมภาษณ์จึงต้องตัดบทด้วยคำว่า "เข้า ตรงนี้ก่อน" เพื่อดึงให้ผู้ให้สัมภาษณ์กลับมาสนทนาในประเด็นที่ผู้สัมภาษณ์กำหนด

(๑๒๗) ตรวจจสอบ "เกมทศกัณฐ์"

- ต.๓ : จริง ๆ แล้วเราก็เคยเรียนถามคุณวิสวัส. เคยเรียนถามคุณปัญญา. แต่ก็ยังไม่ได้อ่านตอบนะคะ. เราก็เหมือนบางสื่อเหมือนกันนะคะที่
- ต.๔ : เออ ไม่ได้ถามผมนะ
- ต.๓ : ครับ. ไม่ได้ถามผมครับ.
- ต.๓ : ครับ. โอเคนะครับ (ถ้า)
- ต.๔ : (เข้า) แปลว่าอะไรครับ. โอเค. แปลว่าอะไรครับ.
- ต.๓ : จั๊นเดียวเรียนถามคุณตรงนี้เลยก็ได้ว่า
- ต.๔ : เข้า. ตะกี้บอกถามไปแล้วนี่ครับ. ตะกี้บอกถามไปแล้วนี่ฮะ. ไม่ได้ถามนี่ฮะ.

- ต.๗ : ผมไม่แน่ใจที่คุณปัญญายืนยันว่ายัง. ผมถามตรงนี้ (แล้วกัน). นะฮะใน=
 ต.๘ : (เข้า) เหนอ.
 ต.๗ : =ฐานะที่เป็นแฟนรายการเนี่ยฮะ. ตั้งแต่เป็นแฟนรายการ
 ถ. : เข้า. ถามตรงนี้ละครับ.

จากตัวอย่างที่ (๑๒๗) ผู้ให้สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ได้ให้สัมภาษณ์ว่าเคยได้สอบถามแชมป์ และพิธีกรของรายการเกมทศกัณฐ์เกี่ยวกับการขอให้มีการพิสูจน์ความสามารถของผู้แข่งขันเกมเพื่อให้คลายข้อกังขาที่กำลังเป็นข่าวอยู่ในขณะนี้ แต่ยังไม่ได้รับคำตอบ ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นพิธีกรของรายการเกมทศกัณฐ์จึงแย้งกลับในทันทีว่า “ไม่ได้ถามผมนะครับ ไม่ได้ถามผม” และเมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์จะสอบถามในขณะนี้เลย ผู้ให้สัมภาษณ์อีกฝ่ายหนึ่งจึงโต้แย้งในลักษณะว่า ไหนบอกว่าเคยถามไปแล้วซึ่งเกิดการโต้ตอบกันไปมาในลักษณะนี้อยู่หลายผลัด ผู้สัมภาษณ์จึงต้องยุติข้อขัดแย้งในการสนทนาด้วยคำว่า “เข้า.ถามตรงนี้ละครับ” เพื่อให้การโต้ตอบกันในประเด็นดังกล่าวสิ้นสุดลง และเข้าสู่ประเด็นคำถามต่อไป

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าแม้ว่าบริบทการสัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มนี้จะเป็นไปอย่างจริงจัง เร่งเร้าคำตอบจากผู้ให้สัมภาษณ์ แต่ในการตัดบทนั้นผู้สัมภาษณ์ก็ไม่ใช่วิธีการพูดตรง ๆ ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์กำลังพูดออกนอกประเด็น หรือพูดไม่ตรงประเด็น แต่จะใช้วิธีการพูดว่า “เข้า ตรงนี้ก่อน” “เข้า ต่อก่อน” “เดี๋ยว” “เดี๋ยวนะครับ” “เข้า ถามตรงนี้ละครับ” “เข้าไม่เป็นไรฮะ” “เอาช่างเถอะ” ในการตัดบท ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพูดในลักษณะนี้แสดงถึงความสุภาพมากกว่าการกล่าวตรง ๆ ว่า “คุณพูดออกนอกประเด็น หรือคุณพูดไม่ตรงประเด็น” ที่ฟังดูเป็นการตำหนิคู่สนทนา กล่าวได้ว่า ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการตัดบทนี้เพื่อควบคุมการสนทนาให้อยู่ในประเด็นได้ดี

๔.๑.๒ การกล่าวแย้ง

คำว่า “แย้ง” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๔๒ (๒๕๔๖: ๙๑๗) ให้คำจำกัดความไว้ว่า หมายถึง ไม่ตรง หรือลงรอยเดียวกัน เช่น ความเห็นแย้งกัน ข้อความแย้งกัน ; ต้านไว้ ทานไว้

คลังคำของนววรรณ พันธุเมธา (๒๕๔๔: ๓๒๒) กล่าวว่า “แย้ง” หมายถึง แสดงความเห็นต่างออกไป เช่นเขาแย้งว่ายังไม่ควรด่วนสรุป

ปวีณา วัชรสุวรรณ (๒๕๔๗) ศึกษาเรื่อง กลวิธีการกล่าวแย้งในภาษาไทยของ ผู้ที่มีสถานภาพต่างกัน และให้ความหมายของการกล่าวแย้งว่า หมายถึง การพูดสิ่งที่ขัดกับสิ่งที่ คนใดคนหนึ่งได้พูดมาก่อนหน้านั้นแล้ว แบ่งได้เป็น ๒ ประเภทคือ การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด และการ กล่าวแย้งความคิดเห็น

สรุปได้ว่า การกล่าวแย้ง หมายถึง การแย้งความคิดเห็นและการแย้งสิ่งที่ผิด สิ่งที่ไม่ตรงกัน เพื่อที่จะค้านหรือทานเอาไว้

ในงานวิจัยนี้กลวิธีการกล่าวแย้ง หมายถึง การที่ผู้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็น แแย้งกับความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ หรือแย้งข้อมูลที่ผู้สัมภาษณ์เห็นว่าไม่ถูกต้อง เพื่อทักท้วง คำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ และเพื่อแสดงความคิดเห็นที่ต่างออกไป เป็นกลวิธีหนึ่งที่จะช่วยสะท้อน มุมมองทางความคิดของคู่สนทนาได้มากขึ้น

เซอร์ลมิได้กล่าวถึงการกล่าวแย้งไว้อย่างชัดเจน แต่จากการศึกษาผู้วิจัยเห็นว่า การกล่าวแย้งจัดอยู่ในกลุ่มวัจนกรรมบอกเล่า (representatives) เพราะเป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดบอก ข้อเท็จจริง หรือบอกเล่าความคิดของตน โดยมีเงื่อนไขวัจนกรรมดังที่ สิริลักษณ์ นุ่นศรีงาม (๒๕๔๔) และปวีณา วัชรสุวรรณ (๒๕๔๗) ได้กล่าวไว้ดังนี้

๑. เงื่อนไขเกี่ยวกับเนื้อความ เป็นเนื้อความใด ๆ ที่ไม่เป็นไปในทางคล้อย ตามสิ่งที่ผู้ฟังพูดถึง หรือกระทำลงไป
๒. เงื่อนไขอันเป็นปัจจัยพื้นฐาน มี ๒ ข้อย่อย คือ
 - ผู้พูดมีความคิดอื่นที่เชื่อว่าดีกว่า ถูกต้อง กว่าความคิดของผู้ฟัง
 - ยังไม่มีข้อสรุปว่าสิ่งที่ผู้ฟังพูดถึงหรือ กระทำไปนั้นถูกต้องแน่นอนแล้ว
๓. เงื่อนไขความจริงใจ ผู้พูดไม่เห็นด้วยกับความคิดหรือการกระทำ ของผู้ฟัง
๔. เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ เป็นความพยายามที่จะเสนอความคิดแย้งเพื่อ ให้ผู้ฟังคิดตามหรือทำตาม

ในการตัดสินใจว่าถ้อยคำใดเป็นการกล่าวแย้งนั้น ผู้วิจัยจะพิจารณาจากเงื่อนไขทั้ง ๔ ข้อข้างต้นและบริบทการสัมภาษณ์เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการกล่าวแย้งทั้งกล่าวแย้งความคิดเห็น และกล่าวแย้งสิ่งที่คู่สนทนาพูดผิด ดังนี้คือ

(๑๒๘) เขาว่าผมเป็นเจ้าของ...อาบ อบ นวด

- ถ. : เอาละ. ตกกลางดึกไม่ผิดแล้วนี่ทำไม.
 ต. : ผมหนีที่ไหน. ผมไม่ได้หนี.
 ถ. : เอ้า. เจ้าจะออกมาจับคุณชววิทย์วันที่ ๑๔ หรือยังงั้นละ ผมถาม.
 ต. : วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ออกมาจับ. ผมไปวันที่ ๑๓.
 ถ. : นั่นแหละหนี.

จากตัวอย่างที่ (๑๒๘) ผู้ให้สัมภาษณ์พยายามปฏิเสธคำถามของผู้สัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นการจับกุมตัวว่า ตนเองนั้นไม่ได้หนีการจับกุม แต่ผู้สัมภาษณ์เห็นว่าการกระทำของผู้ให้สัมภาษณ์นั้นขัดแย้งกับคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยเฉพาะระยะเวลาการเดินทางไปต่างประเทศที่ไปล่วงหน้าก่อนออกมาจับเพียงหนึ่งวัน ผู้สัมภาษณ์จึงกล่าวแย้งคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ที่พยายามปฏิเสธมาโดยตลอดว่าไม่ได้หนี โดยกล่าวว่าการกระทำดังกล่าวนั้นคือ "นั่นแหละหนี"

(๑๒๙) เขาว่าผมเป็นเจ้าของ...อาบ อบ นวด

- ถ. : กลัวติดคุกมั๊ย.
 ต. : ผมกลัวที่สุดนะสิ. แต่ทุกวันนี้เนี่ยผมเข้าไปแล้วครั้งนึงผมไม่อยากให้ใครเดือดร้อน. ผมยอมเข้าคุก. ถามว่าคนอย่างผมเข้าคุกทำไม. ผมมีเงิน. ถ้าผมมีอิทธิพลจริง. ผมเป็นมาเพียงจริง. มีมาเพียงคนไหนติดคุกบ้าง ผมยังไม่เคยเห็นเลย.
 ถ. : ก็รัฐบาลชุดนี้เค้าประกาศว่าจะเอามาเพียงเข้าคุกไป.

จากตัวอย่างที่ (๑๒๙) ผู้ให้สัมภาษณ์พยายามอธิบายเหตุผลโดยชี้ให้เห็นว่าตนเองไม่ใช่ผู้มีอิทธิพล ไม่ใช่มาเพียง เพราะถ้าเป็นมาเพียงก็คงไม่ต้องติดคุก และก็ยังไม่เคยเห็นมาเพียงคนไหนติดคุกด้วย แต่ผู้สัมภาษณ์เห็นต่างจากผู้ให้สัมภาษณ์จึงกล่าวแย้งด้วยการอ้าง

นโยบายของรัฐบาลว่า “ก็รัฐบาลชุดนี้เค้าประกาศว่าจะเอามาเพียเข้าคุกไง” ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจถ้าหากผู้เป็นมาเพียจะติดคุก

(๑๓๐) คี...สาธารณสุข

ต. : เอาประเด็นที่ดิฉันได้พูดแล้วกัน. วันนั้นทำไมถึงต้องออกมาเยอะ. ก็ท่านเล่นยิงสลุตนะคะ. คุณนงยุทธไม่เกี่ยวก็ไปเตะคุณนงยุทธด้วย. ถูกมั๊ยคะ. ท่านไม่ได้บอกชื่อ. ท่านบอกผู้ชายที่มาใหม่. วันนั้นเนี่ยคุณนงยุทธก็ออกมารับเลยว่า เค้าเป็นคนเข้าไปหา. แต่เค้าไม่ได้เข้ามาพูดเรื่องนี้เรื่องเดียวและไม่ได้ไปเสนอผลประโยชน์. ก็คือไป, คือเราก็ไม่คิดนะเนคะ. คือถ้าจะทุจริตเนี่ย. มันไม่ยกโขยงกันไป. ไปบอกว่า

ก. : ไม่. มันไม่ได้ยกโขยงซะ. มันไปที่ละคน.

จากตัวอย่างที่ (๑๓๐) ผู้สัมภาษณ์กล่าวแย้งข้อมูลที่ไม่ถูกต้องของผู้ให้สัมภาษณ์โดยตรง ด้วยการใช้คำว่า “ไม่” และตามด้วยข้อมูลที่ถูกต้องว่า “มันไม่ได้ยกโขยงซะ มันไปที่ละคน” เพื่อทักท้วงคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ที่กล่าวว่า “ถ้าจะทุจริตเนี่ย. มันไม่ยกโขยงกันไป”

กล่าวโดยสรุป กลวิธีการกล่าวแย้งเป็นกลวิธีที่ผู้สัมภาษณ์ใช้เพื่อ ๑) ทักท้วงคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เห็นว่ากล่าวไม่ถูกต้อง ๒) แสดงความเห็นที่ต่างออกไปจากความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งส่งผลให้เกิดการโต้แย้งกันระหว่างคู่สนทนาตามมา อันนำมาซึ่งการสะท้อนมุมมองทางความคิดและบุคลิกของผู้ให้สัมภาษณ์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยพบว่า ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งแบบแย้งความคิดเห็นมากกว่าการแย้งข้อมูลที่ผิด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ ผู้ให้สัมภาษณ์พยายามปกป้องตัวเองจากข้อครหาหรือข้อกล่าวหา ในขณะที่ผู้สัมภาษณ์ลองทำหน้าที่เป็นฝ่ายตรงข้ามเพื่อให้เกิดมุมมองคนละด้าน ส่วนวิธีการในการกล่าวแย้งนั้นผู้สัมภาษณ์ก็จะกล่าวแย้งแบบตรงไปตรงมา ไม่อ้อมค้อม ไม่มีการตกแต่งหรือประดิษฐ์คำพูดเพื่อให้การกล่าวแย้งนั้นอ่อนลงแต่อย่างใด เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรายการที่เน้นความ “ถึงลูกถึงคน”

อนึ่งกลวิธีการกล่าวแย้งแตกต่างจากกลวิธีการถามแย้งตรงที่ การถามแย้งนั้นผู้สัมภาษณ์มีเจตนาที่จะถามและต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบตามที่ถาม ส่วนการกล่าวแย้งนั้นผู้สัมภาษณ์ไม่ได้มีเจตนาที่จะถามเพียงแต่แสดงความเห็นที่ต่างออกไป หรือทักท้วงคำตอบที่ไม่ถูกต้องของผู้ให้สัมภาษณ์

๔.๑.๓ การใช้สำนวนและความเปรียบ

๔.๑.๓.๑ การใช้สำนวน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๔๒ (๒๕๔๖: ๑๑๘๗) ให้คำจำกัดความของ “สำนวน” ว่าหมายถึง ถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบต่อกันมาช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่

คลังคำของนววรรณ พันธุเมธา (๒๕๔๔: ๑๓๓) กล่าวว่า “สำนวน” หมายถึง ถ้อยคำที่มีความหมายไม่ตรงกับความหมายรวมของคำที่นำมาประกอบกัน เช่น กิ่งก่าได้ทอง

สรุปได้ว่า สำนวน หมายถึง ถ้อยคำหรือข้อความที่มีความหมายไม่ตรงตามรูปคำ และใช้กันมาเป็นเวลานานแล้ว

ในงานวิจัยนี้สำนวน หมายถึง คำหรือกลุ่มคำที่ใช้ในความหมายที่มีได้เกิดจากความหมายปกติของคำที่ประกอบอยู่ โดยความหมายที่แตกต่างนั้นมักเป็นไปในลักษณะเปรียบเทียบ และใช้กันแพร่หลายจนผู้ใช้และผู้ฟังสามารถเข้าใจความหมายได้ทันที

ในการตัดสินใจว่าถ้อยคำใดเป็นสำนวนนั้น ผู้วิจัยจะตรวจสอบจากเอกสารอ้างอิงดังต่อไปนี้

๑. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๔๒ (๒๕๔๖)
๒. คลังคำของ นววรรณ พันธุเมธา (๒๕๔๔)
๓. สำนวนไทยของ ชุนวิจิตรมาตรา (สง่า กาญจนาคพันธุ์) (๒๕๓๘)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผู้สัมภาษณ์จะใช้สำนวนในลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของสำนวนเท่านั้น ไม่ใช่สำนวนทั้งสำนวน โดยใช้เปรียบเทียบเพื่อให้สื่อความหมายให้ชัดเจน และผู้ฟังสามารถเข้าใจความหมายได้ทันที ทั้งนี้เพราะการใช้สำนวนสามารถบรรยายหรือสื่อความหมายให้ผู้ฟังเห็นพฤติกรรม รวมทั้งสภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ชัดเจนกว่าถ้อยคำปกติ

(๑๓๑) เขาว่าผมเป็นเจ้าของ...อาบ อบ นวด

- ถ. : ชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ ถูกออกหมายจับญาติไม่รู้เหอ.
- ต. : ผมถามหน่อยว่ามีญาติทำงานกับผมมั๊ย. ผมทำงานคนเดียว ๒ ที่ ผมไม่เคยมีญาติพี่น้อง. ผมไม่เคยมีญาติชักคนมาทำงานกับผม.
- ถ. : เพราะฉะนั้นไม่มีใครรู้.
- ต. : เพราะว่าไม่มีใครอยากจะคบผม. เพราะว่าญาติพี่น้องเห็นว่าผมมาทำธุรกิจแบบนี้ก็เหมือนกับทุกคนที่รังเกียจ. แต่เกลียดตัวกินไข่ เกลียดปลาไหลกินน้ำแกง.
- ถ. : ก็คือญาติพี่น้องไม่เอาละ.
- ต. : ไม่เอา. เค้าไม่เอาผม.
- ถ. : ตัด, พุดแบบชาวบ้านคือตัดหาง อย่างนั้นใช่มั๊ยครับ.
- ต. : ครับ. ใช่ครับ.

จากตัวอย่างที่ (๑๓๑) ผู้สัมภาษณ์ถามผู้ให้สัมภาษณ์ถึงกรณีที่ถูกตำรวจออกหมายจับว่าไม่มีญาติพี่น้องบอกให้ทราบบ้างหรือ ผู้ให้สัมภาษณ์ก็ตอบปฏิเสธว่าไม่มีใครบอกให้ทราบเพราะไม่มีญาติพี่น้องทำงานกับตนเลย เนื่องจากทุกคนรังเกียจการทำธุรกิจ อาบ อบ นวดของผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จึงใช้ส่วนหนึ่งของสำนวนว่า "ตัด, ตัดหาง" ที่มาจากสำนวนเต็มว่า "ตัดหางปล่อยัด" เพื่อเปรียบเทียบลักษณะของผู้ให้สัมภาษณ์ว่าเหมือนถูกญาติพี่น้องตัดขาดไม่เกี่ยวข้อง ไม่ใส่ใจเป็นธุระ

(๑๓๒) เขาว่าผมเป็นเจ้าของ...อาบ อบ นวด

- ถ. : สังคมเค้าเชื่อกันว่าสถานบริการ อาบ อบ นวด บางแห่ง ชอบเอาเด็ก ๆ มาขายให้พวกโคแก่ทั้งหลาย.
- ต. : สถานบริการทั้งหมดของผม แม้แต่วันเดียวอายุ ๑๘ ผมยังไม่รับเลย. ถ้าผมพูดผิดขอให้ครอบครัวผมฉิบหาย. ผมพูดผิดคำนี้ไปขอให้ครอบครัวผมฉิบหาย.

จากตัวอย่างที่ (๑๓๒) ผู้สัมภาษณ์ใช้ส่วนหนึ่งของสำนวนว่า "โคแก่" ที่มาจากสำนวนเต็มว่า "โคแก่ชอบกินหญ้าอ่อน" เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นว่าสถานบริการ อาบ อบ นวด ชอบเอาเด็กหญิงรุ่นสาวมาคอยบริการให้กับชายสูงอายุ เพื่อให้ผู้ฟังเห็นภาพและสื่อความหมายได้ชัดเจนถึงพฤติกรรมของลูกค้ายกุ่มที่เป็นชายสูงวัยแต่ชอบเด็กหญิงรุ่นสาว

๔.๑.๓.๒ การใช้ความเปรียบหรืออุปลักษณ์

ความเปรียบหรืออุปลักษณ์ (Metaphor) หมายถึง ถ้อยคำแสดงการเปรียบเทียบของสองสิ่ง สิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบ อีกสิ่งหนึ่งเป็นแบบเปรียบ (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, ๒๕๔๒)

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง (๒๕๔๒) กล่าวถึงหน้าที่ของอุปลักษณ์ในบทสนทนาไว้ในบทความ “หน้าที่ของอุปลักษณ์จากมุมมองของผู้พูดภาษาไทย” ว่า นอกจากอุปลักษณ์จะสามารถสื่อความทำให้ผู้ฟังเห็นภาพได้ชัดเจนแล้ว อุปลักษณ์ยังสื่อความได้มากโดยใช้คำน้อย และสามารถสื่อความรู้สึกที่เป็นนามธรรมได้ด้วย

ผู้วิจัยพบว่าผู้สัมภาษณ์นำอุปลักษณ์มาใช้เพื่อต้องการสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจและเห็นภาพได้ชัดเจนมากขึ้นกว่าการกล่าวถ้อยคำตามปกติ ทั้งนี้เพราะอุปลักษณ์ใช้คำน้อย แต่สามารถสื่อความได้มาก

(๑๓๓) สุนารี ราชสีมา กับ บริษัทคอสโมเรคคอร์ด จำกัด

ถ. : วัน ที่คนนั้นคือคุณชนมชนก. ใ้ม้ยักรับที่ไปนั่งคุยกัน.

ต. : ไซค่ะ.

ถ. : ไปคุยกันหลายครั้ง.

ต. : หลายครั้ง. ไปกินข้าวกันที่ร้านอาหาร, (หลายแห่ง) ที่ไปคุยกัน.

ถ. : (ตอนนั้นคุณสุ) ก็รู้สึกว่่าพี่ชนมชนกเค้า

ให้ใจสุ.

ต. : ไซ. เพราะเค้าปลื้มเสียง. คือเรารู้สึกได้ว่าพี่เค้าชอบเรามาก เค้าต้องการอยากจะทำเพลงเรามาก ๆ. เรารู้สึกทำเพลงกับคนที่เค้าชอบเราเป็นทุน เค้ารักเราเป็นทุน, มันก็น่าจะได้. ก็มีการตอรองกันมาเหลือที่หนึ่งล้าน. ก็โอเคที่หนึ่งล้านได้นะ, แต่ว่าต้องมีเงื่อนไขอื่นประกอบด้วย. ก็โอเคเราก็ได้คุยกันถึงเงื่อนไข. เงื่อนไขหลัก ๆ คือเงินหนึ่งล้านเป็นเงินกินเปล่า.

จากตัวอย่างที่ (๑๓๓) ผู้สัมภาษณ์ถามถึงกรณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ไปพบปะพูดคุยกับคู่กรณีที่ทาบถามให้มาเซ็นสัญญาเป็นนักร้องในสังกัดโดยมีการนัดไปทานข้าวและคุยกันหลายครั้ง จนในที่สุดผู้ให้สัมภาษณ์ยอมตกลงเซ็นสัญญาด้วย ผู้สัมภาษณ์จึงสรุปเหตุการณ์ของการที่ผู้ให้สัมภาษณ์ยอมเซ็นสัญญาดังกล่าวโดยใช้ความเปรียบว่า เป็นเพราะผู้ให้สัมภาษณ์รู้สึกว่่า “เค้าให้ใจ” ซึ่งเป็นการเปรียบ “ใจ” เหมือน “สิ่งของ” ที่สามารถให้กันได้ และ “ใจ” ในบริบทนี้

ก็ไม่ได้หมายถึงใจตามรูปคำ แต่หมายถึง “ความรู้สึก” ดังนั้นการใช้อุปลักษณ์ว่า “ให้ใจ” จึงหมายถึง แสดงให้รู้สึกถึงความจริงใจ ประทับใจ ชื่นชอบใจ เป็นการใช้ความเปรียบเพื่อต้องการสื่อถึงความรู้สึกที่เป็นนามธรรมให้เข้าใจได้ง่ายและชัดเจนขึ้น

(๑๓๔) ตรวจสอบ “เกมทศกัณฐ์”

- ถ. : วิธีการของทางนี้เนี่ยจัดหมวด.
- ต. : จัดหมวดค่ะ.
- ถ. : จัดหมวด. อันนี้ของคุณเอง.
- ต. : ของตัวเอง.
- ถ. : จัดยังไง.
- ต. : ก็คือ, อย่างดารา
- ถ. : เพื่อสำหรับคนที่จะมาเล่นต่อไปด้วยนะ.
- ต. : ค่ะ. ยินดีมากเลยค่ะ. เพราะว่า
- ถ. : เค้าจะมาโค่นคุณนั่นแหละ.

จากตัวอย่างที่ (๑๓๔) ผู้สัมภาษณ์ใช้ความเปรียบ “โค่นคุณ” เพื่อเปรียบเทียบกระทำที่ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ได้ตำแหน่งแชมป์อยู่ในขณะนั้นต้องสูญเสียตำแหน่งไป นววรรณ พันธุเมธา (๒๕๔๔: ๒๖๑) กล่าวไว้ในคลังคำว่่า “โค่น” หมายถึง ล้ม (ใช้แก่สิ่งที่สูง) เช่น ต้นไม้ โค่น, เสไฟฟ้าโค่น ในบริบทนี้ผู้สัมภาษณ์เปรียบ “คุณ” เป็นเหมือน “ต้นไม้หรือเสไฟฟ้า” ที่สามารถโค่นให้ล้มไปได้ และ “คุณ” ในที่นี้ก็ไม่ได้หมายถึงตัวตนของคนตามรูปคำ แต่หมายถึงตำแหน่งแชมป์ การนำคำว่า “โค่น” มาใช้กับบุคคลซึ่งอยู่ในตำแหน่งแชมป์ จึงสื่อความหมายได้ว่าเป็นตำแหน่งที่สูงสุดของการแข่งขันแต่สามารถโค่นให้ล้มไปได้เหมือนต้นไม้ การใช้ความเปรียบในลักษณะนี้ทำให้ผู้ฟังเข้าใจและเห็นภาพได้ชัดเจนมากขึ้น ผู้ฟังสามารถเข้าใจความหมายที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการสื่อได้ทันทีว่า คือการทำให้สูญเสียตำแหน่งไปนั่นเอง

(๑๓๕) เขาว่าผมเป็นเจ้าของฟอ...อาบ อบ นวด

- ถ. : นางงามตุ๊กกระจกของคุณชิวทียี่เนี่ยมีบัตรประชาชนทุกคน.
- ต. : เอ้า ถ้าไม่มีผมจะทำตามได้ยังไง.
- ถ. : เก็บบัตรประชาชนไว้ที่สำนักงานทุกคน.
- ต. : ถูกต้อง. ไม่นอกจากนั้นแล้วยังต้องส่งตำรวจ.

จากตัวอย่างที่ (๑๓๕) ผู้สัมภาษณ์ใช้ความเปรียบ เปรียบผู้หญิงที่ทำงานในสถานบริการ อาบ อบ นวด ของผู้ให้สัมภาษณ์ว่า “นางงามตุ้กระจก” เป็นความเปรียบที่สื่อความหมายได้ทันทีโดยไม่ต้องใช้เวลาในการตีความเพราะมีที่มาจากเพลงยอดนิยม และเป็นที่รับรู้เข้าใจความหมายของผู้ฟัง การใช้ความเปรียบในลักษณะนี้ อาจกล่าวได้ว่า เป็นการใช้เพื่อเลี่ยงคำไม่สุภาพตามที่ณัฐพร พานโพธิ์ทอง (๒๕๔๒) ได้กล่าวถึงหน้าที่สำคัญของอุปสรรคณ์ในบทสนทนา อีกข้อหนึ่งคือการใช้อุปสรรคณ์เพื่อเลี่ยงคำหยาบ นอกจากนี้ในงานวิจัยเรื่องคำรึ้นหูในภาษาไทยของแก้วใจ จันทรเจริญ (๒๕๓๓) ก็ได้กล่าวไว้ว่า ผู้พูดภาษาไทยใช้อุปสรรคณ์เพื่อเลี่ยงการกล่าวคำที่มีความหมายไม่ดี ที่ถือว่าเป็นเรื่องต้องห้าม หรือหยาบคาย การที่ผู้สัมภาษณ์ใช้ความเปรียบว่า “นางงามตุ้กระจก” แทนที่จะใช้คำพูดตรง ๆ ว่า “หมอนวด หรือ หญิงขายบริการ” ซึ่งมีความหมายไปในทางลบก็แสดงเจตนาให้เห็นว่า ผู้สัมภาษณ์ต้องการหลีกเลี่ยงคำที่ไม่สุภาพ โดยเลือกใช้ความเปรียบที่สื่อความหมายได้ชัดเจนและสุภาพกว่าแทน ซึ่งผู้ฟังก็เข้าใจความหมายได้เป็นอย่างดีแทน

กล่าวโดยสรุปการใช้สำนวนและความเปรียบ เป็นกลวิธีที่ผู้สัมภาษณ์ใช้เพื่อต้องการสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจได้ชัดเจนกว่าการกล่าวด้วยคำตามปกติ โดยใช้คำน้อยแต่สามารถสื่อความได้มาก ในการใช้สำนวนนั้นผู้สัมภาษณ์จะใช้ในลักษณะเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคล เช่น “ตัดหางปล่อยวัด” “โคแก่ชอบกินหญ้าอ่อน” ส่วนการใช้ความเปรียบหรืออุปสรรคณ์ผู้สัมภาษณ์จะใช้เพื่อ ๑) สื่อถึงความรู้สึกที่เป็นนามธรรมให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ๒) สื่อให้ผู้ฟังเห็นภาพได้ชัดเจน และ ๓) หลีกเลี่ยงคำไม่สุภาพ หรือคำที่มีความหมายในทางลบเมื่อต้องกล่าวถึงบุคคลที่สาม

เพื่อให้เห็นการปรากฏใช้ของกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ อันเป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มนี้ ผู้วิจัยจึงขอสรุปไว้ดังตารางที่ ๑๕ ต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนครั้งของการปรากฏกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย

กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ บทสัมภาษณ์	การสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ					รวมทั้งสิ้น
	ครั้งที่ ๑	ครั้งที่ ๒	ครั้งที่ ๓	ครั้งที่ ๔	ครั้งที่ ๕	
๑. การใช้สำนวนและความเปรียบ	๔	๑	๗	๑	๔	๑๗
๒. การกล่าวแย้ง	๗	๓	-	๑	-	๑๑
๓. การตัดบท	-	๖	๒	๒	๒	๑๑

๔.๒ กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ หมายถึง กลวิธีที่ปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ แต่ไม่ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ หรือมีความถี่ในการปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบมากกว่าสองเท่าของที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์อีกกลุ่มหนึ่ง

ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่เป็นลักษณะเด่น ๔ วิธีด้วยกัน ได้แก่

- ๑) การทวนคำตอบ
- ๒) การแสดงความคิดเห็น หรืออารมณ์ความรู้สึกต่อเรื่องที่สัมภาษณ์
- ๓) การใช้กลวิธีความสุภาพเพื่อสร้างความสนิทสนม และ
- ๔) การให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีส่วนร่วมในการสร้างปฏิสัมพันธ์

๔.๒.๑ การทวนคำตอบ

การทวนคำตอบ คือ การที่ผู้สัมภาษณ์นำคำตอบที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบไว้มา กล่าวทวนอีกครั้งในผลัดต่อมา ผู้สัมภาษณ์จะใช้การทวนคำตอบใน ๔ ลักษณะดังต่อไปนี้

๔.๒.๑.๑ ทวนเพื่อเน้นคำตอบที่ได้รับ

ประไพพรรณ พิงฉิม (๒๕๔๒) กล่าวถึงการทวนคำตอบในลักษณะนี้ว่า การทวนเพื่อเน้นคำตอบที่ได้รับ คือ การที่ผู้สัมภาษณ์กล่าวคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ซ้ำอีกครั้ง เพื่อเน้นให้เห็นว่าคำตอบนั้นน่าสนใจ และยังเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวถึงเรื่องที่ตอบมานั้นต่อไป กล่าวคือ ผู้สัมภาษณ์ไม่ได้ใช้ผลัดการถามของตนถามคำถามต่อ แต่กลับทวนคำตอบที่คิดว่าน่าสนใจ เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้ผลัดต่อมายาวความเรื่องที่สุดได้ต่อ

ผู้สัมภาษณ์ในปริจเจทการสัมภาษณ์รายการ "ถึงลูกถึงคน" ใช้การทวนเพื่อเน้นคำตอบที่ได้รับในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบหลายครั้งด้วยกัน เช่น

(๑๓๖) ร้องห่มขอปล่อยท้อง ๑๐ เดือน

ต. : รู้ข้อมูลชัดเจนแล้ว. ซึ่งมันก็จะเป็นเรื่องแปลก. ซึ่งอันนี้ต้องตรวจสอบนะว่า, เราต้องเรียกมาสอบสวนแล้วดูข้อมูลจากโรงพยาบาลหลักฐานต่าง ๆ. เพื่อดูว่าจริง ๆ แล้วมันเป็นยังไงแน่. เพราะยังงี้ผมก็ยังไม่ไว้ใจเหมือนกันนะว่า. ที่โรงพยาบาลจริงหรือไม่จริงอย่างนี้มันก็ต้องตรวจดูก่อน. ไข่ม้อยอย่างน้อยต้องเอามาสอบดู. เพราะจะฟังข้างเดียวก็ไม่ได้. ที่นี้จะเล่าว่าทำไมถึงเป็นแบบนี้ละไรยั้งนี้คือ. ในคนปกติ. ท้องปกติเนี่ย. ไม่ว่าประเทศไทยหรือสหรัฐอเมริกาเนี่ย. ประมาณร้อยละ ๒๐-๒๕ เนี่ย. จะท้องเกิน ๔๑ สัปดาห์.

ถ. : เกิน ๔๑ สัปดาห์

ต. : $\left\{ \begin{array}{l} \text{ประมาณ ๔๑ สัปดาห์เนี่ยจะเจอได้ขนาดนี้. แต่ถ้าเกิน} \\ \text{๔๒ สัปดาห์เนี่ยจะเจอได้ประมาณ ๑๐\%. ถ้าเกินจากนั้นไปเนี่ย. น้อยมากแล้ว.} \\ \text{ก็ซัก ๓\% ๕\%.} \end{array} \right.$

ถ. : รายนี่คือเกิน ๔๒ ไปนิด ๆ ด้วย. ถูกมั๊ยฮะ.

ต. : ๔๒ กับอีก ๒ วัน.

ถ. : ๔๒ สัปดาห์ กับ ๒ วัน.

จากตัวอย่างที่ (๑๓๖) ผู้สัมภาษณ์ถามนายกแพทยสภาถึงความเป็นไปได้เกี่ยวกับความผิดพลาดหรือความคลาดเคลื่อนของการนัดทำคลอดของแพทย์เจ้าของไข้ที่นัดคนไข้หลังจากเกินกำหนดคลอดไปแล้ว ๑๐ วัน ซึ่งนายกแพทยสภาก็ให้ความคิดเห็นที่ต้องตรวจสอบ

ข้อเท็จจริงก่อน พร้อมทั้งให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับระยะเวลาการตั้งครรภว่าในคนท้องปกติก็มีโอกาสตั้งครรภเกิน ๔๑ สัปดาห์ได้ ผู้สัมภาษณ์จึงทวนคำตอบนี้อีกครั้งด้วยเห็นว่าเป็นข้อมูลที่สำคัญ และเมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นคนไข้เองให้คำตอบเกี่ยวกับระยะเวลาการตั้งครรภของตนว่า ๔๒ สัปดาห์กับอีก ๒ วัน ผู้สัมภาษณ์ก็ทวนคำตอบนี้อีกครั้งเพื่อต้องการเน้นให้เห็นว่าคนไข้รายนี้ตั้งครรภนานกว่าปกติของคนท้องทั่วไป เพื่อเน้นคำตอบที่อาจจะเป็นประโยชน์กับฝ่ายคนไข้ในเรื่องของความเหมาะสมของระยะเวลาการตั้งครรภและการนัดทำคลอดดังกล่าว

(๑๓๗) หม่อมคลัง จี้เด็กเป็นตัวประกัน

- ถ. : ไหมยะ. นี่เค้าเคลื่อนตัวบีบ. ที่วางเป้าเอาไว้ทุกอย่างเปลี่ยนหมด! นับหนึ่งใหม่. วางจุดใหม่.
- ต.๖ : คือต้องปรับตามสถานการณ์แล้ว ณ เวลานั้น.
- ต.๔ : จังหวะเราเสียไป ๒ จังหวะ.
- ถ. : วันนี้เสียไป ๒ จังหวะ.
- ต.๔ : จังหวะที่ ๓ เนี่ยผมตัดสินใจแล้วว่า. ผมให้เค้าเดินต่อไปไม่ได้. เพราะว่ายิ่งเดินต่อไปเนี่ยจะยิ่ง. มันไปใกล้ไทยมุง. จะยิ่งไปกันใหญ่. นะฮะ. เหตุการณ์มันจะยาก.

จากตัวอย่างที่ (๑๓๗) ผู้สัมภาษณ์ถามผู้ให้สัมภาษณ์ถึงการวางแผนจับคนร้ายที่จี้เด็กเป็นตัวประกัน เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ตอบว่าจังหวะที่วางแผนจะจับคนร้าย “เสียไป ๒ จังหวะ” จากกรณีไทยมุงและช่างภาพที่ถ่ายภาพเหตุการณ์ทำให้คนร้ายไหวตัวทัน ผู้สัมภาษณ์ก็ทวนคำตอบว่า “เสียไป ๒ จังหวะ” อีกครั้งเพื่อเน้นคำตอบที่เห็นที่น่าสนใจ และเพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ขยายความเรื่องที่พูดได้ในผลัดต่อมา

๔.๒.๑.๒ ทวนและถามคำถามใหม่ทันที

การทวนและถามคำถามใหม่ทันที คือ การที่ผู้สัมภาษณ์นำคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์มากล่าวซ้ำอีกครั้งในผลัดต่อมา โดยไม่เว้นระยะให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบรับหรือขยายความเพิ่มเติมอีก และถามคำถามใหม่ทันที การที่ผู้สัมภาษณ์ทวนคำตอบอีกครั้งก็เพื่อเน้นย้ำคำตอบให้ชัดเจน และเห็นว่าเป็นคำตอบที่เพียงพอสำหรับประเด็นนั้น ๆ แล้ว จึงถามคำถามใหม่ในประเด็นอื่นต่อไปทันที การทวนและถามคำถามใหม่ทันทีนี้จะช่วยเชื่อมโยงเรื่องที่กำลังถาม - ตอบให้ต่อเนื่องได้มากขึ้นด้วย

(๑๓๘) หนูมคลัง จี้เด็กเป็นตัวประกัน

- ต.๒ : ประมาณ ๗ โมงครึ่ง.
 ถ. : ๗ โมงครึ่ง. เมื่อเข้าล่ะครับ.
 ต.๒ : ก็ ๖ โมง ๕๐. ก็มาส่งเร็ว.
 ถ. : มาส่งเร็ว. คืออยากจะมากินอะไรครับไอซ์.
 ต.๒ : ข้าวที่หน้าโรงเรียน.
 ถ. : ไม่ทราบว่ากินอะไร.
 ต.๒ : ข้าวหมูกรอบ.
 ถ. : ข้าวหมูกรอบ. กินหมดมั้ย.
 ต.๒ : หมดครับ.
 ถ. : กินหมดเรียบร้อย. เสริจ. แล้วนั่งกินคนเดียวหรือกินกับเพื่อน.
 ต.๒ : กินกับเพื่อนครับ.

จากตัวอย่างที่ (๑๓๘) ผู้สัมภาษณ์ทวนคำตอบที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบไว้ พร้อมทั้งถามคำถามใหม่ตามมาทันที การทวนคำตอบนั้นก็เพื่อตรวจสอบคำตอบให้ชัดเจน ซึ่งคำตอบที่ย้ำนั้นมักจะเป็นคำตอบที่เน้นให้เห็นเรื่องช่วงเวลา พฤติกรรม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการลำดับเหตุการณ์ของเรื่องได้ชัดเจนขึ้น

(๑๓๙) กิ๊ก...มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน

- ถ. : ก่อนที่เราจะพูดถึงงานวิจัย เราเจาะในชีวิตวันก่อนเป็นยังไง.
 ต.๔ : ก็เห็นเพื่อนรอบกายคะมีกิ๊ก. แล้วก็ยอมรับว่าเยอะเหมือนกันคะ. เพื่อนผู้หญิงเหมือนกันมีกิ๊ก ๒ คน ๓ คน ทั้งที่มันน่าจะเป็นผู้ชายมากกว่า.
 ถ. : ผู้หญิงมีกิ๊ก ๒, ๓ คน แล้วก็มีแฟนด้วยมั้ย.
 ต.๔ : มีคะ. แต่ว่าบางคนก็ไม่มีคะ. แบบว่าดู ๆ ไปก่อน. แต่ยังไม่ตัดสินใจเอาใครเป็นแฟน. เรียกทุกคนว่ากิ๊กหมด.

จากตัวอย่างที่ (๑๓๙) ผู้สัมภาษณ์ทวนคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตอบไว้ว่า "มีกิ๊ก ๒ คน ๓ คน" อีกครั้ง และถามคำถามใหม่ตามมาทันทีว่า "แล้วมีแฟนด้วยมั้ย"

๔.๒.๑.๓ ทวนและขยายความคำตอบ

การทวนและขยายความคำตอบ คือ การกล่าวคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ซ้ำ แล้วขยายความให้ชัดเจนขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ชมเข้าใจคำตอบได้ชัดเจน

(๑๔๐) ร้องหมอลอยท้อง ๑๐ เดือน

ต.๓ : คือยังงี้. ผมเอาไปตามทฤษฎี. ตามข้อมูลที่เราทราบว่า. คือเด็กเนี่ยที่มีอุจจาระออกมา. เมื่อสำลักเข้าไปเนี่ย. คือมันเจอได้ประมาณ ๑๐%.

ถ. : ๑๐% ของเด็กที่คลอด
 ต.๓ : Σ ของเด็กที่คลอด.

จากตัวอย่างที่ (๑๔๐) ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบข้อมูลกรณีที่เกิดถ่ายอุจจาระและสำลักเข้าในน้ำคร่ำว่า มีโอกาสพบได้ ๑๐% แต่เนื่องจากคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์อาจจะยังไม่ชัดเจนพอ ผู้สัมภาษณ์จึงทวนคำตอบดังกล่าวและขยายความต่อเป็น “๑๐% ของเด็กที่คลอด” เพื่อให้คำตอบที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบไว้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

(๑๔๑) หมุ่มคลั่ง จี้เด็กเป็นตัวประกัน

ต.๓ : วิ่งเข้าไปพอดีเค้า. คนร้ายเค้าก็วิ่งเข้าไปสุดซอยพอดี. เค้าไม่คิดว่าซอยนั้นเป็นซอยตัวยูนะกะ. มันเป็นซอยทะเลกันได้.

ถ. : อะ. ตัวยูคือวิ่งอ้อมกลับไปอีกทางหนึ่งได้.

จากตัวอย่างที่ (๑๔๑) ผู้สัมภาษณ์ทวนคำตอบชอย “ตัวยู” ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบไว้ และขยายความต่อเพิ่มเติมเพื่อให้คำตอบชัดเจนมากขึ้นว่าชอยตัวยู “คือวิ่งอ้อมกลับไปอีกทางหนึ่งได้”

๔.๒.๑.๔ ทวนโดยเปลี่ยนถ้อยคำบางคำ

การทวนโดยเปลี่ยนถ้อยคำบางคำ คือ การที่ผู้สัมภาษณ์ทวนคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์อีกครั้ง โดยเปลี่ยนแปลงถ้อยคำบางคำของผู้ให้สัมภาษณ์ใหม่ให้ชัดเจนขึ้น เพื่อขจัดความกำกวมและทำให้คำตอบเข้าใจได้ง่ายขึ้น

(๑๔๒) ร้องห่มขอปลอยท้อง ๑๐ เดือน

- ถ. : ผ้าห่มไฟฟ้าคือที่มันจะให้ความอบอุ่น.
 ต.๑ : คือเป็นเครื่องช่วยให้คนใช้ทรมานน้อย. คือมันคงไม่รู้อาการอะไร. คิดว่าน่าจะเป็น
 คืออีกที่หนึ่งเค้ามีนะ. เราไปรู้ว่าอีกที่หนึ่งเค้ามี. เราก็เลย อี เราไปขอแล้วทำไมเค้า
 ไม่ให้.
 ถ. : ขอเค้าไม่มี.

จากตัวอย่างที่ (๑๔๒) ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบข้อมูลว่า ตนได้ไปขอผ้าห่มไฟฟ้ากับ
 พยาบาลของโรงพยาบาลที่ไปคลอด แต่ทางพยาบาล “ไม่ให้” ผู้สัมภาษณ์ทราบว่าเป็น
 จริงแล้วคือโรงพยาบาลแห่งนั้นไม่มีผ้าห่มไฟฟ้า คำตอบว่า “ไม่ให้” ของผู้ให้สัมภาษณ์อาจทำให้
 เกิดความกำกวมได้ว่า มีแต่ไม่ให้ หรือ ไม่มีก็ได้ ดังนั้นผู้สัมภาษณ์จึงเปลี่ยนถ้อยคำในคำตอบ
 ของผู้ให้สัมภาษณ์ใหม่เพื่อขจัดความกำกวมดังกล่าวจาก “ไม่ให้” เป็น “ไม่มี” แทน

(๑๔๓) เปิดชีวิตยายโฮ

- ถ. : ลูกไปทำงานแม่ก็ร้องตาม.
 ต.๑ : ร้องตาม.
 ถ. : ร้องตาม. ทำไมละ.
 ต.๑ : ร้องตามคิดถึงลูก. ว่าไปจน.
 ถ. : ไปลำบาก.
 ต.๑ : ไปลำบาก. ยากแค้น. เป็นคนรับใช้.

จากตัวอย่างที่ (๑๔๓) ผู้สัมภาษณ์เปลี่ยนถ้อยคำในคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์
 จากคำว่า “ไปจน” เป็น “ไปลำบาก” เพื่อให้คำตอบชัดเจน และเข้าใจได้ง่ายขึ้น

กล่าวโดยสรุปกลวิธีการทวนคำตอบเป็นกลวิธีทางภาษาที่ผู้สัมภาษณ์ใช้เพื่อ
 ต้องการเน้นคำตอบให้ชัดเจน ขจัดความกำกวม และช่วยเชื่อมโยงเรื่องที่กำลังถาม - ตอบให้ตอ
 เนื่อง

๔.๒.๒ การแสดงอารมณ์และความรู้สึกร่วมต่อเรื่องที่สัมภาษณ์

การแสดงอารมณ์และความรู้สึกร่วมต่อเรื่องที่สัมภาษณ์ คือ การที่ผู้สัมภาษณ์ใช้ถ้อยคำที่สื่อถึงอารมณ์และความรู้สึกที่มีต่อเรื่องที่สัมภาษณ์ออกมาอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นเห็นใจ แปลกใจ ชื่นชม หรือปลอบขวัญ เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้สัมภาษณ์แสดงอารมณ์และความรู้สึกร่วมต่อเรื่องที่สัมภาษณ์ ๒ ลักษณะดังต่อไปนี้คือ

๔.๒.๒.๑ การใช้คำอุทาน

ผู้สัมภาษณ์จะใช้คำอุทานเพื่อแสดงอารมณ์ ความรู้สึกร่วมกับเรื่องที่ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าหลายครั้งเพื่อสื่อถึงความรู้สึกต่าง ๆ กัน เช่น

(๑๔๔) กิก...มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน

ถ. : เอ่อ.ใช่. ที่นี้คุณไม่เห็นว่าเป็นปัญหาหรือคุณปุ่ม.

ต.๗๒ : ค่ะ. มันเป็นปัญหาในกรณีว่าถ้าเกิดคุณหยุดตัวเองไม่ได้. คุณไม่รู้จักคำว่าพอของตัวเอง. ปุ่มเคยอ่านหนังสือฉบับหนึ่งนะคะ. เคื่บบอกว่า, เออ การมีคู่นอนที่มีปัญหาเนี่ย. ใช่ที่บอกว่าคุณแค่มีคู่นอนแต่ไม่คิดจะเอามาเป็นแฟน. เคื่บบอกว่าให้พูดกันอย่างเปิดเผยทั้งสองคนว่า คุณต่างคนต่างมีแฟนแล้ว. แล้วก็ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ควรจะมาหึงหวงกัน แล้วไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็คือจะไม่มีทางจะ=

ถ. : ไอ้

ต.๗๒ : =สามารถเปลี่ยนมาเป็นแฟนได้. ก็คือคนที่เคื่บอยากมีคู่นอนทั่ว ๆ ไป. ที่อ่านหนังสือเจอ.

จากตัวอย่างที่ (๑๔๔) ผู้สัมภาษณ์ใช้คำอุทาน "ไอ้" แสดงความรู้สึกประหลาดใจถึงตกใจกับคำตอบที่ได้รับจากผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีมุมมองเกี่ยวกับความรัก และการมีคู่นอนมากกว่าหนึ่งคนว่าเป็นเรื่องธรรมดา และไม่ใช่ปัญหา

(๑๔๕) หม่อมคลัง จี้เด็กเป็นตัวประกัน

- ณ. : ตอนนั้นแม่ค้าเห็น เห็นว่า...
- ต. : เห็น. ดิฉันเห็นยังงั้นดิฉันรู้เลย. ครว้า! ลูกออกมาเลย. ครว้า. ดิ่งเสื่อลูกออกมาเลย. ลูกก็ตัวน้ำหนักมากแหละ. ๓๐ กว่าโลนะ. ครว้าออกมาแล้วก็เอาไปฝากเพื่อนข้างบ้านไว้ค๊ะ. แล้วเค้าได้มิดแล้วเค้าก็วิ่งหนีเข้าไปในซอย. หนีชั้นก็วิ่งตามเข้าไป.
- ณ. : อู๋ มันหวุดหวิดชนิดเดียวนะฮะ.

จากตัวอย่างที่ (๑๔๕) ผู้สัมภาษณ์แสดงความรู้สึกโล่งใจต่อเหตุการณ์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์และบุตรชายรอดพ้นจากการถูกคนร้ายจับเป็นตัวประกันได้ ด้วยการใช้คำอุทาน "อู๋" เพื่อสื่อถึงความรู้สึกโล่งอกที่รอดพ้นจากวิกฤตการณ์มาได้อย่างหวุดหวิด

(๑๔๖) หม่อมคลัง จี้เด็กเป็นตัวประกัน

- ณ. : ไม่เป็นไร. เอามิด. ขว้าง! เลย.
- ต. : ขว้าง! เค้าค๊ะ. แต่มีค่นะมันเบา. มันไม่มีน้ำหนัก. มันก็เลยตกลง. และเค้าก็หันมาหยิบ. อันนี้. ไปอีก.
- ณ. : อ้อ::
- ต. : สาเหตุที่เค้าได้มิด ๒ เล่มไป.

จากตัวอย่างที่ (๑๔๖) ผู้สัมภาษณ์ถามถึงเหตุการณ์ที่คนร้ายได้มิดเล่มที่ ๒ ว่าได้มาอย่างไร เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์เล่ารายละเอียดและบอกถึงที่มาของมิดเล่มดังกล่าวแล้ว ผู้สัมภาษณ์ก็ร้อง "อ้อ::" และลากเสียงยาว เพื่อแสดงความเข้าใจและรับรู้เรื่องดังกล่าว

นอกจากนี้ยังมีคำอุทานอื่น ๆ ที่ผู้สัมภาษณ์ใช้เพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกร่วมต่อเรื่องที่สัมภาษณ์ไม่ว่าจะเป็น "โอ้โฮ" "โอ้โฮ. อือ" "โอ้โฮ. นี้" "โห::" "โอ๊ย" "อ้าว" เพื่อสื่อความรู้สึกต่าง ๆ และทำให้การสัมภาษณ์นั้นมึลักษณะเป็นการสนทนาโต้ตอบกันระหว่างคู่สนทนา ซึ่งเป็นธรรมชาติมากกว่าการถาม - ตอบสลับกันไปตลอดรายการ

๔.๒.๒.๒ การใช้ถ้อยคำแสดงความเห็นและอารมณ์ความรู้สึก

การใช้ถ้อยคำแสดงความเห็นและอารมณ์ความรู้สึก คือ การที่ผู้สัมภาษณ์ใช้ถ้อยคำที่ไม่ใช่คำถามในการแสดงความคิดเห็นและอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อเรื่องที่สัมภาษณ์ โดยอาจจะอยู่ในรูปของคำ วลี หรือประโยคก็ได้

(๑๔๗) กิ๊ก...มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน

ถ. : ในนี้คุณจะมีบทสัมภาษณ์เค้า. ถูกมั๊ย.

ศ.๑ : ใช่ครับ. มีทั้งข่าว. ทั้งบทสัมภาษณ์. ทั้งไปโพสต์ในเน็ตว่ามีความคิดเห็นยังไงกับคนที่ไม่เห็นด้วย. แล้วขึ้นอยู่กับกรณีที่ว่า กิ๊ก ในที่นั้นมันกิ๊กแบบไหนละ. อย่างกิ๊กในแง่ดีก็คือว่าศึกษากันอยู่. ดู ๆ กันไปว่า ๑๐ คนนี้จะมาเป็นแฟนเราได้มั๊ย. เป็นการเผื่อใจว่าเวลาดูกันแล้วไปไม่รอดก็เลิกกันไปได้. แต่ว่ายังคงคบกันเป็นเพื่อน อยู่แทนที่จะมาอยู่ ๆ เป็นแฟนกันเลย. พอเลิกก็รู้สึกเจ็บมากกว่า. เพราะว่าอย่างวัยรุ่นเดี๋ยวนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นจะมีการฆ่าตัวตายก็เพราะว่ารับปัญหาเรื่องนี้ไม่ได้. อย่างข้อดีของมันก็คือว่าสามารถเป็นตัวช่วยเหลือ. เป็น::

ศ.๒ : เหมือนกับแบบตอนเจ็บก็เจ็บไม่มาก. สมมติถ้าตอนเราเจ็บตอนเนี่ย. เรามีอีกคนนึงมาคอยช่วยให้เราหายเจ็บ. มีคนให้ความรู้สึกดี ๆ กับเราจะละ.

ถ. : ก็น่าสนใจดีนะฮะ. เค้าใช้คำว่าอะไรนะ. ทำให้เกิดพลังรักได้อย่างน่าประหลาดใจในวันที่พลังรักของเราอ่อนเปลี้ยลง.

จากตัวอย่างที่ (๑๔๗) ผู้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลให้ผู้ให้สัมภาษณ์ไปสำรวจมาถึงค่านิยมของวัยรุ่นสมัยนี้กับการมี "กิ๊ก" รวมทั้งข้อดี ข้อเสีย ของกิ๊กโดยแสดงความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องที่ "น่าสนใจดีนะฮะ"

(๑๔๘) เปิดซีวิตยายโฮ

ถ. : ยายบอกไม่ใช่เธอ. มันตู้ของชั้นนะ.

ศ.๑ : ตู้ของชั้นทำไมจึงจะไม่ให้ฉันดู. ตู้ของใครเนี่ย. ตู้ของรัฐบาล. รัฐบาลปกครองใคร. รัฐบาลปกครองราษฎร. ประชาชน. ถ้าไม่มีความหมายฉันจะฟังทิ้ง. พี่เขยดึงดึงเสื้อไว้. ใส่น้ำมิงโกหก. พี่เขยเค้าว่า.

ถ. : โโกหก. ที่สุด ๆ มันก็ไปเอาบุญแจมาเปิดจนได้.

- ต. : จ๊ะ.
- ถ. : ไซ้มัย. มันก็หาบุญแจจอะ.
- ต. : ก็เดินเอาบุญแจมาเปิดให้.
- ถ. : นี่มันแกลังกันนะ.
- ต. : มันแกลัง! มันทำผิดแล้วมันแกลัง.

จากตัวอย่างที่ (๑๔๘) ผู้สัมภาษณ์แสดงความรู้สึกต่อพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐที่เพิกเฉยและทอดทิ้งเรื่องที่ไม่เคยเห็นหนังสือร้องเรียนของผู้ให้สัมภาษณ์ ทั้ง ๆ ที่เป็นคนรับเรื่องและเก็บหนังสือดังกล่าวเอาไว้เอง ด้วยการใช้สรรพนามแทนตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐคนนั้นว่า "มัน" ซึ่งไม่ใช่ลักษณะปกติของการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ที่ต้องใช้สรรพนามสุภาพ ทั้งนี้คงเป็นเพราะผู้สัมภาษณ์ต้องการตำหนิบุคคลที่มีพฤติกรรมดังกล่าว รวมทั้งแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมด้วยว่าการกระทำแบบนี้คือ "นี่มันแกลังกันนะ"

(๑๔๙) หนุ่มคลั่ง จี้เด็กเป็นตัวประกัน

- ถ. : มีดมันติดคอมมากมัย. หรือเราก็ไม่รู้ละ. ตอนนั้น.
- ต. : ครับ.
- ถ. : ไซ้มัย. เพราะมันก็อยู่ตรงนี่. เราก็มองไม่เห็น. ตอนนั้นคิดจะหนีมัย. คิดจะคืน. คิดจะอะไรมัย.
- ต. : คิด. แต่ไม่อยากทำ. เดี่ยวโดนมีดบาด.
- ถ. : อิม. ดีแล้ว.

จากตัวอย่างที่ (๑๔๙) ผู้สัมภาษณ์กล่าวชมเชยผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีสติ ไม่ขาดสติจนจนทำให้รอดพ้นจากอันตรายจากการถูกมีดบาดที่คอได้ โดยกล่าวชมว่า "อิม. ดีแล้ว" เพื่อแสดงความชื่นชมผู้ให้สัมภาษณ์

(๑๕๐) หนุ่มคลั่ง จี้เด็กเป็นตัวประกัน

- ถ. : แล้วถ้าภาพที่น้องไอซ์เห็นเนี่ย. ผมจะ. จะได้ส่งน้องไอซ์กลับไปพักม่อนแล้ว. ไอซ์เห็นภาพที่หลังมัย. ยังกลัวอยู่มัย.
- ต. : กลัวครับ.
- ถ. : ยังกลัวอยู่นะ. เอ้อ. ขวัญมาละ.

จากตัวอย่างที่ (๑๕๐) ผู้สัมภาษณ์กล่าวว่า “ขวัญมาละ” เพื่อต้องการจะปลอบขวัญผู้ให้สัมภาษณ์ที่ยังหวาดกลัวอยู่กับเหตุการณ์ที่ถูกคนร้ายจับเป็นตัวประกันเมื่อช่วงเช้าที่ผ่านมา

กล่าวโดยสรุป ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีการแสดงอารมณ์และความรู้สึกร่วมต่อเรื่องที่สัมภาษณ์เพื่อต้องการสื่อถึงความรู้สึกของผู้สัมภาษณ์ รวมทั้งต้องการแสดงอารมณ์ร่วมต่อเรื่องที่สัมภาษณ์ออกไปให้ผู้ชมและผู้ฟังรับทราบ นับเป็นกลวิธีหนึ่งซึ่งช่วยให้การสัมภาษณ์บรรลุเจตนารมณ์ได้ ก็คือ “ต้องให้เกิดอารมณ์รัก โลก โกรธ หลง ประทับใจ หรือ ซาบซึ้งใจ” ตามจุดประสงค์ของรายการ นอกจากนี้การใช้กลวิธีนี้ยังเป็นการแสดงว่า ผู้สัมภาษณ์มีอารมณ์ร่วมไปกับผู้ชมรายการ มิได้ทำหน้าที่เพียง “ถาม” เพื่อขอข้อมูลเท่านั้น

๔.๒.๓ การใช้กลวิธีความสุภาพเพื่อสร้างความสนิทสนม

กลวิธีความสุภาพเพื่อสร้างความสนิทสนมในงานวิจัยนี้ หมายถึง วิธีการที่ผู้สัมภาษณ์เลือกใช้ถ้อยคำต่าง ๆ เพื่อช่วยสร้างความเป็นมิตรกับผู้ให้สัมภาษณ์ และทำให้เกิดความสนิทสนมเป็นกันเองมากขึ้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีความสุภาพเพื่อสร้างความสนิทสนม ๓ วิธีด้วยกันคือ ๑) การใช้สรรพนามแทนตัวผู้สัมภาษณ์ว่า “ลุง” ๒) การใช้สรรพนามแทนตัวผู้ให้สัมภาษณ์ว่า “น้อง” และ ๓) การใช้คำลงท้ายด้วยคำบอกสถานภาพ “จ๊ะ”

๔.๒.๓.๑ การใช้สรรพนามแทนตัวผู้สัมภาษณ์ว่า “ลุง”

ผู้สัมภาษณ์จะใช้คำเรียกแทนตัวเองว่า “ลุง” ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นเด็กที่อายุน้อยกว่ามาก ๆ เพื่อสร้างความสนิทสนม ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์รู้สึกเหมือนญาติ ใกล้ชิด ไม่ใช่คนแปลกหน้า อันจะช่วยลดช่องว่างระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีตามมาคือ ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์กล้าที่จะตอบคำถาม และให้ความร่วมมือในการตอบคำถามได้มากขึ้น

(๑๕๑) หม่อมคลัง จี้เด็กเป็นตัวประกัน

ก. : ขอลุงดูนิตนึ่ง. ลุงดูนิตนึ่งนะ. นี้อยู่เสื่อตัวเก่าอยู่เลยนะฮะ. ไม่เป็นไร. เดี่ยวลุง
แกะให้. นิตเดี๋ยวนะ. (แกะกระดุมเสื้อนักเรียน). ลุงดูนิตนึ่งนะ. อ้อ. มีร่องรอย
นิตนึ่ง.

จากตัวอย่างที่ (๑๕๑) ผู้สัมภาษณ์ใช้สรรพนามแทนตัวเองว่า “ลุง” เพื่อสร้างความสนิทสนม และลดอัตราการคุกคามหน้าโดยการใช้น้ำคำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นการรบกวนเพียงเล็กน้อย คือ “นิตนึ่ง” “นิตนึ่งนะ” “นิตเดี๋ยว”

(๑๕๒) หม่อมคลัง จี้เด็กเป็นตัวประกัน

ก. : อ้อ. แล้วตอนนั้นเป็นไง. เล่าให้ลุงฟังหน่อย.
ค. : (ขยับตัว)
ก. : อ้อ. ไม่เป็นไร. นั่งสบาย ๆ. เล่าให้ลุงฟังไป. นั่งตัวตรงเลย.

จากตัวอย่างที่ (๑๕๒) ผู้สัมภาษณ์ใช้สรรพนามแทนตัวเองว่า “ลุง” เพื่อสร้างความสนิทสนมใกล้ชิด แสดงถึงความเป็นมิตร นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าผู้สัมภาษณ์ไม่ได้บีบบังคับผู้ให้สัมภาษณ์จนเกินไปด้วยการรูปประโยคขอร้องว่า “เล่าให้ลุงฟังหน่อย” แทนที่จะใช้รูปประโยคคำถามตรง ๆ

๔.๒.๓.๒ การใช้สรรพนามแทนตัวผู้ให้สัมภาษณ์ว่า “น้อง”

ผู้วิจัยพบว่า ผู้สัมภาษณ์ใช้สรรพนามแทนตัวผู้ให้สัมภาษณ์ว่า “น้อง” หลายครั้งด้วยกันเพื่อให้เกิดความเป็นกันเองในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบที่เป็นนิสิตนักศึกษา เช่น

(๑๕๓) กิ๊ก...มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน

ก. : อ้อ ๓, ๔ ปี น้องได้ยินมานานรึยัง.
ก. : ถ้าแฟนรู้จะทำยังไงครับเนี่ย. ถ้ามีกิ๊กเนี่ย. น้องแอน.

- ถ. : คือก๊ิกเนียสมติว่าน้องบอกคำถามสุดท้ายละ.น้องแอนบอกว่าสมมติว่าเรากำลังอยู่กับแฟนเราก๊ิกโทรมา. น้องแอนสามารถบอกได้ทันทีบอกอยู่กับแฟน.เค้าจะวางเอง.

จากตัวอย่างที่ (๑๕๓) ผู้สัมภาษณ์ใช้สรรพนามแทนตัวผู้ให้สัมภาษณ์ว่า "น้อง" ซึ่งจัดเป็นกลวิธีความสุภาพเพื่อสร้างความสนิทสนมระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ ไม่ว่าจะเป็นการใช้คำเรียกผู้ให้สัมภาษณ์ว่า "น้อง" อย่างเดียว หรือเรียกว่า "น้อง" แล้วตามด้วยชื่อเล่น ว่า "น้องแอน"

๔.๒.๓.๓ การใช้คำลงท้ายด้วยคำบอกสถานภาพ "จ๊ะ"

ผู้วิจัยพบว่า ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีนี้กับผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีอาวุโสน้อยกว่า และจะใช้คำลงท้าย "จ๊ะ" กับผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นทั้งเพศหญิงและเพศชาย ถือเป็นกลวิธีความสุภาพที่ช่วยสร้างความสนิทสนมได้อีกวิธีหนึ่ง เพราะทำให้บรรยากาศในการสัมภาษณ์ดูไม่เคร่งเครียดจนเกินไป

(๑๕๔) ก๊ิก...มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน

ถ. : มีผู้ชายพร้อมจะเป็นก๊ิกเยอะหรือจ๊ะน้องแอน.

ถ. : ทุกวันนี้ในสังคมน้องมีเยอะมั๊ยจ๊ะ.

ถ. : อ้อ ๆ. แล้วตกใจแล้วยังไงจ๊ะ.

จากตัวอย่างที่ (๑๕๔) ผู้สัมภาษณ์ใช้คำลงท้ายด้วยคำบอกสถานภาพ "จ๊ะ" เพื่อสร้างความสนิทสนมในการสัมภาษณ์ เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์เป็นนักศึกษาและอ่อนอาวุโสกว่าผู้สัมภาษณ์มาก การแสดงถึงความสุภาพและให้ความเอ็นดูจะช่วยลดการคุกคามหน้าของของผู้ให้สัมภาษณ์ และทำให้บรรยากาศในการสัมภาษณ์ไม่เคร่งเครียดจนเกินไป ซึ่งจะทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เต็มใจที่จะให้ความร่วมมือในการตอบคำถามได้ดีขึ้น

๔.๒.๔ การให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีส่วนร่วมในการสร้างปฏิสัมพันธ์

การให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีส่วนร่วมในการสร้างปฏิสัมพันธ์ คือ การที่ผู้สัมภาษณ์อนุญาตให้ผู้ให้สัมภาษณ์กระทำการใด ๆ ตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์ประสงค์ ไม่ว่าจะเป็นการขอลงคำถาม หรือการกล่าวแสดงความขอบคุณ เป็นต้น ซึ่งเป็นการกระทำที่ผู้สัมภาษณ์เห็นว่าไม่ขัดต่อการดำเนินการสัมภาษณ์ และเป็นประโยชน์กับตัวผู้ให้สัมภาษณ์เองในการกระทำดังกล่าว อีกทั้งยังช่วยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีอื่นจะทำให้รายการน่าสนใจมากยิ่งขึ้น เพราะไม่ใช่แค่เพียงการถาม-ตอบอย่างเดียวเท่านั้น

(๑๕๕) ร้องห่มขอปล่อยท้อง ๑๐ เดือน

ต.อ. : ขออนุญาตถามนิดนึง.

ถ. : เข้าถามเลยฮะ. เชิญฮะ.

ต.อ. : คือว่าถ้าเกิดคนท้อง เราไม่เคยท้องตามธรรมชาติแล้วเนี่ย. ถ้าเกิดว่าปล่อยตามยถากรรม. ก็คลอดกับหมอดำแยที่บ้านได้. ก็หมายความว่าคือปล่อยตามยถากรรมมันจะเป็นอะไรก็ช่าง. แต่ที่เราต้องมาพึ่งหมอบริญญาแพทย์เนี่ย. แพทย์ที่จบปริญญา. มาพึ่งโรงพยาบาลใหญ่ ๆ นี่ก็เพื่อความปลอดภัยของเราและลูก. เราถึงตัดสินใจเข้ามาพึ่ง. พึ่งแล้วทำไมล่ะลูกเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ มากมาย. คุณหมอมไม่มีทางช่วยเราเลยหรอ. ไม่มี!เลยหรอคะ.

จากตัวอย่างที่ (๑๕๕) ผู้สัมภาษณ์กำลังสอบถามนายกแพทย์สภาถึงประเด็นเรื่องระยะเวลาการตั้งครรภ์ที่ถือว่าปกติ และระยะเวลาที่อยู่ในภาวะเสี่ยง รวมทั้งอัตราการเกิดภาวะการตั้งครรภ์นานเกินปกติ ขณะที่นายกแพทย์สภากำลังอธิบายและให้ข้อมูลอยู่นั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นคนไข้และประสบเหตุการณ์ตั้งครรภ์นานเกินปกติ เกิดความสงสัยและต้องการสอบถามข้อมูลจึงขออนุญาตที่จะถามคำถาม ผู้สัมภาษณ์เห็นว่าการถามนั้นไม่ได้ทำให้การสัมภาษณ์หยุดชะงัก แต่อาจเป็นประโยชน์กับผู้ให้สัมภาษณ์เอง จึงอนุญาตให้ผู้ให้สัมภาษณ์ถามคำถามตามที่สงสัยกับนายกแพทย์สภาได้ โดยกล่าวว่า "เข้าถามเลยฮะ. เชิญฮะ"

(๑๕๖) หม่อมคลัง จี๊เด็กเป็นตัวประกัน

- ถ. : โอ้โฮ. เพราะฉะนั้นได้ลูกกลับมาอย่างปลอดภัยนะครับ. ครับ. ก็ต้องขอแสดงความเสียใจ. ในช่วงเวลานึง. แล้วก็แสดงความยินดีด้วย. ในอีกช่วงเวลานึงที่ลูกไอชี่กลับมาปลอดภัยนะครับ.
- ต.๒ : **ครับ. ก็ต้องขอขอบคุณอย่างมาก ๆ กับตำรวจที่ทำหน้าที่.**
- ถ. : **เฮ้. เชิญเลยฮะ.**
- ต.๒ : ทำหน้าที่. ที่ดี. ดีมาก ๆ นะ. ที่ช่วยตัวประกันได้อย่างปลอดภัย. เจ้าหน้าที่ทุกคน. เจ้าหน้าที่ที่มีความ. เค้เรียกอะไร. ใจเย็น. ช่วยตัวประกัน. เพราะว่าผมเองผมก็ยืนอยู่ตรงนั้น. ตอนที่เค้จะยิง.

จากตัวอย่างที่ (๑๕๖) ผู้สัมภาษณ์กล่าวแสดงความเสียใจกับผู้ให้สัมภาษณ์ที่บุตรชายประสบเหตุถูกคนร้ายใช้มีดจี้เป็นตัวประกัน ในขณะที่เดียวกันก็แสดงความยินดีที่บุตรชายปลอดภัยจากเหตุการณ์ดังกล่าว ผู้ให้สัมภาษณ์จึงอยากจะขอบคุณเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในเหตุการณ์วันนี้ ผู้สัมภาษณ์จึงอนุญาตให้ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวขอบคุณได้โดยอนุญาตว่า "เฮ้. เชิญเลยฮะ" เนื่องจากเห็นว่าการกล่าวขอบคุณนี้เป็นเรื่องที่ดี และเป็นการแสดงความซาบซึ้งใจของผู้ให้สัมภาษณ์

เพื่อให้เห็นการปรากฏใช้ของกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ อันเป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มนี้ได้ชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ดังตารางที่ ๑๖ ต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนครั้งของการปรากฏกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่เป็นลักษณะเด่นในการ
สัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ โดยเรียงลำดับจาก
มากไปน้อย

กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ / บทสัมภาษณ์	การสัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ				รวมทั้งสิ้น
	ครั้งที่ ๔	ครั้งที่ ๕	ครั้งที่ ๖	ครั้งที่ ๙	
๑. การทวนคำตอบ					
๑.๑ ทวนเพื่อเน้นคำตอบที่ได้รับ	๑๔	๑๗	๓๘	๑๒	๘๑
๑.๒ ทวนและถามคำถามใหม่	๔	๖	๒	๙	๒๑
๑.๓ ทวนและขยายความคำตอบ	-	๑	๕	๒	๘
๑.๔ ทวนโดยเปลี่ยนถ้อยคำ	-	๒	๒	๑	๕
รวมทั้งสิ้น	๑๘	๒๖	๔๗	๒๔	๑๑๕
๒. การแสดงอารมณ์และความรู้สึก ร่วมต่อเรื่องที่สัมภาษณ์					
๒.๑ การใช้คำอุทาน	๒	-	๘	๑๑	๒๑
๒.๒ การใช้ถ้อยคำแสดง ความเห็นและอารมณ์ ความรู้สึก	๗	๓	๗	๑๗	๓๔
รวมทั้งสิ้น	๙	๓	๑๕	๒๘	๕๕
๓. การใช้กลวิธีความสุภาพ เพื่อสร้างความสนิทสนม					
๓.๑ การใช้สรรพนามแทนตัว ผู้สัมภาษณ์ว่า "ลุง"	-	-	-	๓	๓
๓.๒ การใช้สรรพนามแทนตัว ผู้ให้สัมภาษณ์ว่า "น้อง"	๑๑	-	-	๓	๑๔
๓.๓ การใช้คำลงท้ายด้วย คำบอกสถานการณ์ "จ๊ะ"	๓	-	-	๒	๕
รวมทั้งสิ้น	๑๔	-	-	๘	๒๒
๔. การให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีส่วนร่วม ในการสร้างปฏิสัมพันธ์	๓	๗	-	๒	๑๒

๔.๓ กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่ปรากฏใช้ในปริเฉทการสัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม

กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่ปรากฏใช้ในปริเฉทการสัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่มในงานวิจัยนี้ หมายถึง กลวิธีทางภาษาที่มีความถี่ในการปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ และผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน หรือปรากฏในปริมาณที่เท่ากัน

จากข้อมูลที่ศึกษาผู้วิจัยพบกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่ใช้ร่วมกัน ๓ วิธี ได้แก่

- ๑) การแทรกหรือเสริมคำตอบ
- ๒) การสรุปประเด็นการสัมภาษณ์ และ
- ๓) การหยอกเย้าหรือการกล่าวติดตลก

๔.๓.๑ การแทรกหรือเสริมคำตอบ

การแทรกหรือเสริมคำตอบ คือ การที่ผู้สัมภาษณ์กล่าวด้วยคำแทรกหรือเสริมขึ้นมาจากคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์โดยไม่มีเจตนาถามให้ตอบ แต่มีเจตนาอื่น ๆ เช่น ขยายความ คำตอบให้ชัดเจนขึ้น แก้ไขคำตอบให้ผู้ให้สัมภาษณ์ในกรณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้คำพูดไม่ถูกต้อง หรือช่วยกล่าวคำตอบให้ในกรณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์พูดติดขัด และเว้นจังหวะการพูดไปนาน

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๕๗) เปิดชีวิตยายไฮ

ต.๑ : ชาวบ้านเค้าคิดว่าเราหาไปขาย.

ต.๒ : เพราะเค้านึกว่า. คือเค้าได้ยินกิตติศัพท์อยู่แล้ว. ขนาดเค้าแก่โรงสีที่แม่ไปซื้อข้าวในเมืองเนี่ย. เค้ายังบอกว่า เอ้าซื้อไปทำไม. เพราะทุกปีขึ้นต้องไปซื้อข้าวที่ลานเจ้า. ทำไมปีนี้เจ้ามาซื้อข้าวขึ้น. แล้วคนที่เราไปหาข้าวเค้า. เค้าก็นึกเข้าใจว่าเราไปหามาขาย. เพราะเค้าไม่รู้ว่

ถ. : มันไม่มีจะกินจริง ๆ.

ต.๓ : ไม่รู้ว่ำน้าท่วมนาเรา.

จากตัวอย่างที่ (๑๕๗) ผู้สัมภาษณ์กล่าวเสริมคำตอบให้ผู้ให้สัมภาษณ์ที่อธิบายถึงความเปลี่ยนแปลงของฐานะครอบครัวที่ต้องไปขอซื้อข้าว หรือหาของไปแลกข้าว จากเดิมที่มี

ข้าวเหลือมากมายจนคนอื่นต้องมาขอซื้อทุกปี ว่าเป็นเพราะคนเหล่านั้นไม่รู้ว่ “มันไม่มีจะกินจริง ๆ” เพื่อช่วยขยายความคำตอบให้ชัดเจนขึ้น

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๕๘) คีค...สาธารณสุข

- ก. : ก็แปลว่าถ้าวางระบบเนี่ย. ของพีสแควร์ถูกกว่า. แต่ถ้าดูค่าบำรุงรักษาแล้ว
พีสแควร์แพงกว่า. ๓๙๐ ล้าน.
- ค. : คือถ้าเอาตามรายงานของกรรมการเนี่ยนะคะ. คือค่าระบบเนี่ย. ถ้าเอาตัวเลข
อย่างนี้เฉย ๆ. โดยไม่คิดเรื่องของประสิทธิภาพของของที่ไม่เท่ากัน. คุณภาพของ
ไม่เท่ากัน เช่นเหมือนของจีนแดง. กับของ, อู๋ยขอโทษถ้าพูดอย่างนี้มันจะเสียหรือ
เปล่า
- ก. : ของคุณภาพสูงกับของคุณภาพต่ำ.
- ค. : ฮะ ๆ. ราคาของที่ขายในตลาดเนี่ยก็จะต้องไม่เท่ากัน. เช่นโทรทัศน์ที่มียี่ห้อที่ติด
ชื่อเสียงกับโทรทัศน์ที่อาจจะ ชื่อด้อยกว่า. ก็ต้องราคาไม่เท่ากันถึงแม้=
ก. : ชื่อด้วยกว่า
- ค. : =ขนาด. จำนวนนิ้วเท่ากันนะคะ. อันนี้ก็เหมือนกันในทางเดียวกันนะคะ. ก็เป็นใน
ทางเดียวกัน. ดังนั้นเนี่ยพอออกมาแล้วเนี่ย. ราคาที่กรรมการเค้าเขียนก็คือว่า.
เมื่อราคาคิดสูตรตามราคาต่อประสิทธิภาพแล้วเนี่ย. บริษัทไพร้มลิงค์. ค่าจัดทำ
ระบบเนี่ยก็ยังถูกกว่า.

จากตัวอย่างที่ (๑๕๘) ผู้สัมภาษณ์กล่าวแก้ไขคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ที่พยายามจะเปรียบเทียบของที่มีคุณภาพต่างกัน โดยผู้ให้สัมภาษณ์ไปกล่าวอ้างชื่อแหล่งผลิตแห่งหนึ่ง และก็เกิดความไม่แน่ใจว่าสิ่งที่ตนพูดจะมีผลเสียตามมาหรือไม่หากเปรียบเทียบเช่นนี้ ผู้สัมภาษณ์จึงช่วยแก้ไขคำตอบให้ผู้ให้สัมภาษณ์ใหม่โดยเสริมคำตอบเป็น “ของคุณภาพสูงกับของ คุณภาพต่ำ” แทน และเมื่อผู้ให้สัมภาษณ์กำลังจะยกตัวอย่างเปรียบเทียบเรื่องราคาต่อมา โดยยกตัวอย่างระหว่างราคาของโทรทัศน์ที่มีชื่อ กับโทรทัศน์อีกประเภทหนึ่ง ผู้สัมภาษณ์ก็ช่วยแทรกคำตอบให้เป็นโทรทัศน์ที่ “ชื่อด้วยกว่า” เพื่อช่วยให้ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้คำพูดได้ถูกต้องมากขึ้น และไม่ต้องเสี่ยงกับการถูกฟ้องร้องหากกล่าวอ้างถึงชื่อสินค้าโดยตรง

ผู้สัมภาษณ์ไม่ได้มีเจตนาที่จะถามแต่ต้องการแจ้งให้ทราบเท่านั้น ว่าประเด็นสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์มีอะไรบ้าง และข้อมูลให้ผู้สัมภาษณ์แต่ละคนให้มาตรงหรือไม่ตรงกันอย่างไร เป็นต้น

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๖๐) สุนารี ราชสีมา กับ บริษัทคอสโมเรคคอร์ด จำกัด

ถ. : คุณสุนารีแพกซ์ไปจริงไหมครับ.

ต. : สุนารีแพกซ์ไปจริงค่ะสุ่ยครับ. แต่ว่าที่แพกซ์ไปเพราะว่า

ถ. : { เค้าขอหรือคุณสุ่ยอยาก
จะให้เค้าดู.

ต. : เค้าต้องการดูว่าสุ่ยหมดสัญญาวันที่ ๓ กันยายน ปี ๔๖ จริงหรือเปล่า. เพราะว่า
เขาจะจ่ายเงินหนึ่งล้านบาทให้กับสุ่ย. เงินกินเปล่าตัวนั้น. เค้ากลัวว่าถ้าเค้าจ่ายไป
แล้ว ไม่เห็นตัวสัญญาเลยเนี่ย. เค้าจะจ่ายไปได้อย่างไร ก็โอเค สุ่ยก็แพกซ์บาง
ส่วน. ซึ่งไม่จำเป็นต้องแพกซ์ทั้งหมด แค่อาด้านหน้าที่มีตัวสัญญาระบุไว้. แล้วก็,
วันที่จะหมดสัญญาเท่านั้น. แพกซ์ไปให้เค้า. แพกซ์ไปให้ในส่วนหนึ่งเท่านั้น.

ถ. : ตรงนี้ต่อครับ (หันไปทางคุณชนม์ชนก)

ต. : ถ้าจะพูดถึงสัญญาที่บอกว่าแพกซ์ด้านหน้า และตัวที่จะหมดสัญญา. มันไม่ใช่.
มันมีรายละเอียดเยอะ. แต่หายไปแค่ ๓ แผ่นในเรื่องของผลประโยชน์ แค่นั้นเอง
นอกนั้นมีครบทุกอย่าง.

ถ. : เข้าไม่เป็นไร. อันนี้ไม่ตรงกัน. คุณสุนารีบอกว่าส่งแผ่นหน้ากับในเรื่องเวลาแต่ทาง
นี้บอกว่ามีเกือบหมด ยกเว้นผลประโยชน์ ๓ แผ่น ต่อครับ.

จากตัวอย่างที่ (๑๖๐) ผู้สัมภาษณ์นำคำตอบที่ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองฝ่ายต่างให้
ข้อมูลในเรื่องของเอกสารสัญญาที่ไม่สอดคล้องกันมาสรุปในลักษณะแจ้งให้ทราบว่า "อันนี้ไม่ตรง
กัน" ตามด้วยข้อมูลที่แต่ละฝ่ายให้สัมภาษณ์มา เพื่อให้คู่สนทนาและผู้ชมการสัมภาษณ์รับทราบ
ข้อมูลที่เกิดขึ้นก่อนที่จะให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ชี้แจงในประเด็นอื่นต่อไป

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๖๑) ร้องหมอลปล่อยท้อง ๑๐ เดือน

- ถ. : ตกลง ผอ. กำลังบอกว่าจริง ๆ แล้ว. หมอเนี่ยอนุญาตให้ผ่า.
- ต.ท. : จริง ๆ แล้วเนี่ยเราได้แนะนำในเรื่องของการทำอย่างนี้มาโดยตลอด. ปัญหาคือ คุณหมอพยายามที่จะทำให้คนไข้ เอ่อ. เข้าใจหรือเชื่อให้ได้ว่า เอ่อ. คงต้องผ่ามา ตัดทำคลอด.
- ก. : อันนี้จะตรงกันข้ามนะครับ. คนไข้เนี่ยเค้าบอกว่าหมอเนี่ย. เค้าจะผ่า. หมอพยายามที่จะบอกให้เค้าคลอดตามธรรมชาติ. แต่.ผอ.ยืนยันว่าหมอบอกว่าให้ผ่า. แต่คนไข้ไม่ยอม.

จากตัวอย่างที่ (๑๖๑) ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นคนไข้กับผู้อำนวยการของโรงพยาบาล ที่มีข้อพิพาทกันอยู่ให้ข้อมูลไม่ตรงกันในเรื่องของการผ่าตัดทำคลอดให้กับคนไข้รายนี้ โดยคนไข้ได้ให้สัมภาษณ์ก่อนหน้านี้ว่า ตนต้องการจะผ่าตัดทำคลอดแต่แพทย์เจ้าของไข้ขอให้คลอดตามธรรมชาติ แต่ผู้อำนวยการของโรงพยาบาลให้ข้อมูลว่า แพทย์เจ้าของไข้พยายามแนะนำให้ผ่าแต่คนไข้ไม่ยอมเอง ผู้สัมภาษณ์จึงสรุปประเด็นในเรื่องนี้โดยชี้ให้เห็นว่า ข้อมูลของแต่ละฝ่ายนั้น “ตรงกันข้าม” อย่างสิ้นเชิง เพื่อให้คู่สนทนาทั้งสองฝ่ายรับทราบข้อมูลของแต่ละคน และเป็นการเน้นประเด็นให้เห็นว่ามีข้อเท็จจริงในเรื่องของการผ่าตัดทำคลอดที่ไม่ตรงกันอยู่

(๑๖๒) หนุ่มคลั่ง จี้เด็กเป็นตัวประกัน

- ถ. : อันนี้ ๒, ๓ ข้อแล้วนะฮะ. ๑) ก็คือเวลาคนร้ายกัม. เวลาอะไรต่าง ๆ ๒) ก็คือช่างภาพสื่อมวลชน. ๓) ก็คือเวลาคนร้ายเคลื่อนย้าย.

จากตัวอย่างที่ (๑๖๒) ผู้สัมภาษณ์ถามถึงปัญหาและอุปสรรคในการจับตัวคนร้ายและช่วยตัวประกันที่ถูกจี้ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยมีการถาม - ตอบในหลายผลัดก่อนหน้านี้ และมีผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจหลายคนช่วยกันให้ข้อมูล ผู้สัมภาษณ์จึงประมวลคำตอบที่ได้ และสรุปประเด็นสำคัญเอาไว้เป็นข้อ ๆ เพื่อช่วยให้ผู้ชมการสัมภาษณ์รับทราบและเข้าใจได้ง่ายขึ้น เนื่องจากประเด็นดังกล่าวนี้เป็นประโยชน์ต่อสังคมในแง่ที่ช่วยให้ทุกคนเข้าใจถึงการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และตระหนักถึงความยากลำบากในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว

๔.๓.๓ การหยอกเย้าหรือการกล่าวติดตลก

การหยอกเย้าหรือการกล่าวติดตลกในงานวิจัยนี้ หมายถึง การพูดเล่นไม่จริงจัง หากเป็นถ้อยคำที่อยู่ในรูปประโยคคำถามก็ถือว่าไม่มีเจตนาต้องการคำตอบ เพราะไม่เป็นไปตามเงื่อนไขจรรยาบรรณการถามข้อที่ ๓ คือผู้สัมภาษณ์ไม่มีเจตนา “ต้องการข้อมูลในเรื่องที่ถาม” เพียงแต่ต้องการสร้างบรรยากาศความสนุกสนานให้เกิดขึ้น ลดความตึงเครียดลง และสร้างความเป็นกันเองระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๖๓) ก๊ก...มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน

- ต.๑ : จะมีก๊กด้วยอะ.
 ถ. : อะไรนะ.
 ต.๑-๘ : ก๊ก.
 ถ. : ก๊กคือ...
 ต.๑-๘ : เก็บเอาไว้ก่อน.
 ถ. : ก๊กคือเหล่าครึ่งแบนหรือเปล่า.
 ต.๑-๘ : (ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนหัวเราะพร้อมกัน)

จากตัวอย่างที่ (๑๖๓) ผู้สัมภาษณ์ถามถึงลำดับขั้นของการเป็นแฟนของวัยรุ่นสมัยนี้ตาม que ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ไปศึกษามา เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ ๑ กล่าวถึงคำว่า “ก๊ก” คือการคบไว้หลาย ๆ คน เพื่อเมื่อเลือกโดยยังไม่ตัดสินใจยอมรับใครเป็นแฟน แต่เก็บเอาไว้ดูใจทุกคน ผู้สัมภาษณ์จึงนำคำว่า ก๊ก ที่เป็นคำพ้องรูปและพ้องเสียงกับการเรียกปริมาณ ๑ ใน ๔ ของเหล่ามา กล่าวในลักษณะติดตลกว่า “ก๊กคือเหล่าครึ่งแบนหรือเปล่า” เพื่อต้องการจะหยอกเย้าผู้ให้สัมภาษณ์และสร้างบรรยากาศความสนุกสนานให้เกิดขึ้น โดยไม่มีเจตนาที่จะถามตามรูปประโยคจริง ๆ

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๖๔) ตรวจจสอบ "เกมทศกัณฐ์"

ถ. : ของคุณปัญญาติดเข้าไป ๒ อันดับนี้ครับ.

ต.๔ : เราติด ๑ ใน ๕ ขณะนี้แล้ว. รอบสุดท้ายเรียบร้อยแล้ว. ประกาศผลวันที่ ๔ ธันวาคมนี้. เชียร์ผมหน่อยครับ. รักผม. เชียร์ผมหน่อย. ถ้าเกมนี้. นี้ออนนะท่านผู้ชมผมอ้อนนะ.

ถ. : \int นี้ออนกันคือ ๆ เลยเหอ.

จากตัวอย่างที่ (๑๖๔) ผู้ให้สัมภาษณ์พยายามพูดถึงความสำเร็จของรายการเกมทศกัณฐ์ที่ติดอันดับ ๑ ใน ๕ ของรายการเกมโชว์ประเภทคำถาม (Best Game on Quiz Show) ที่มีผู้เข้าชิงร่วมด้วยอีก ๔ ประเทศในอาเซียน และจะมีการประกาศผลในอีกไม่กี่วันข้างหน้า ผู้ให้สัมภาษณ์จึงพยายามพูดขอแรงสนับสนุนจากผู้ชมที่บ้าน ให้ช่วยเชียร์และให้กำลังใจตน โดยกล่าวตรง ๆ ว่านี่คือการอ้อนนะ ผู้สัมภาษณ์จึงพูดหยอกเย้าผู้ให้สัมภาษณ์กลับไปว่า "นี้ออนกันคือ ๆ เลยเหอ" โดยไม่มีเจตนาที่จะถาม แต่ต้องการหยอกเย้าผู้ให้สัมภาษณ์เท่านั้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่ปรากฏใช้ในบริเจตการสัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่มนั้น กลวิธีการแทรกหรือเสริมคำตอบเป็นกลวิธีที่ผู้สัมภาษณ์ใช้มากที่สุด ทั้งนี้เพราะเป็นกลวิธีที่ช่วยทำให้คำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ชัดเจนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถช่วยแก้ไขคำพูดที่ผิดพลาดของผู้ให้สัมภาษณ์ได้ด้วย เนื่องจากการสัมภาษณ์ในรายการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อซักถามข้อมูล ดังนั้นคำตอบที่มาจากผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นเจ้าของเรื่องโดยตรงจึงเป็นข้อมูลที่สำคัญที่สุด ผู้สัมภาษณ์จึงต้องเลือกใช้กลวิธีที่จะทำให้คำตอบนั้นชัดเจนที่สุด ซึ่งกลวิธีนั้นก็คือการแทรกหรือเสริมคำตอบนั่นเอง

เพื่อให้เห็นการปรากฏของกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่ใช้ร่วมกันในบริเจตการสัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม ผู้วิจัยจึงสรุปไว้ดังตารางที่ ๑๗ นี้

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนครั้งของการปรากฏกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่ใช้ร่วมกันในการสัมภาษณ์
ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย

กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ	ประเภทของผู้ให้สัมภาษณ์		รวมทั้งสิ้น
	ตกเป็นประเด็น ข่าวในด้านลบ	ไม่ได้ตกเป็นประเด็น ข่าวในด้านลบ	
๑. การแทรกหรือเสริมคำตอบ	๗๓	๖๐	๑๓๓
๒. การสรุปประเด็นการสัมภาษณ์	๒๒	๒๕	๔๗
๓. การหยอกเย้าหรือการกล่าวติดตลก	๖	๙	๑๕

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดสรุปได้ว่ากลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่ปรากฏใช้ใน
ปริเฉทการสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน” มีทั้งสิ้น ๑๐ กลวิธี ได้แก่ ๑) การใช้สำนวนและ
ความเปรียบ ๒) การกล่าวแย้ง ๓) การตัดบท ๔) การทวนคำตอบ ๕) การแสดงอารมณ์
และความรู้สึกร่วมต่อเรื่องที่สัมภาษณ์ ๖) การใช้กลวิธีความสุภาพเพื่อสร้างความสนิทสนม
๗) การให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีส่วนร่วมในการสร้างปฏิสัมพันธ์ ๘) การแทรกหรือเสริมคำตอบ ๙)
การสรุปประเด็นการสัมภาษณ์ และ ๑๐) การหยอกเย้าหรือการกล่าวติดตลก

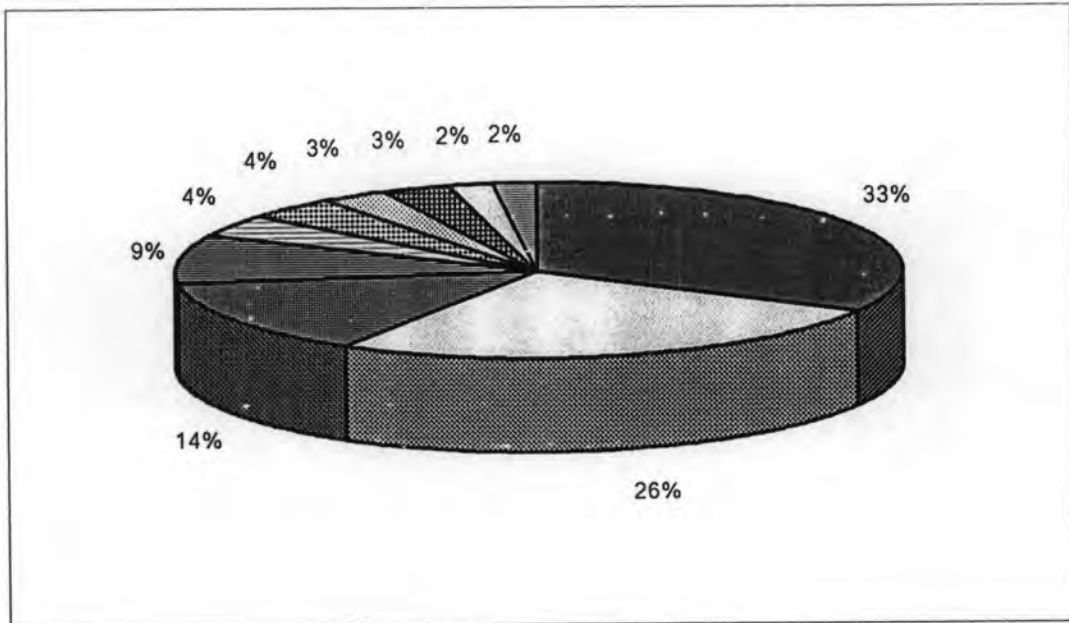
เมื่อนับจำนวนครั้งของกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ทั้งหมดที่ปรากฏในปริเฉทการ
สัมภาษณ์จะได้ผลสรุปดังตารางที่ ๑๘ นี้

ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนครั้งของการปรากฏวิถีทางภาษาอื่น ๆ ทั้งหมดในปริเฉท
การสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน” โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย

กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ	ประเภทของผู้ให้สัมภาษณ์		รวม	ร้อยละ
	ตกเป็นประเด็นข่าว ในด้านลบ	ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าว ในด้านลบ		
	จำนวนครั้ง	จำนวนครั้ง		
๑. การทวนคำตอบ	๕๔	๑๑๕	๑๖๙	๓๓
๒. การแทรกหรือเสริมคำตอบ	๗๓	๖๐	๑๓๓	๒๖
๓. การแสดงอารมณ์และความรู้สึกร่วม ต่อเรื่องที่สัมภาษณ์	๑๘	๕๕	๗๓	๑๔
๔. การสรุปประเด็นการสัมภาษณ์	๒๒	๒๕	๔๗	๙
๕. การใช้กลวิธีความสุภาพ เพื่อสร้างความสนิทสนม	-	๒๒	๒๒	๔
๖. การใช้สำนวนและความเปรียบ	๑๗	๙	๒๖	๕
๗. การหยอกเย้าหรือการกล่าว ติดตลก	๖	๙	๑๕	๓
๘. การให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีส่วนร่วม ในการสร้างปฏิสัมพันธ์	๓	๑๒	๑๕	๓
๙. การตัดบท	๑๑	๑	๑๒	๒
๑๐. การกล่าวแย้ง	๑๑	-	๑๑	๒
รวม	๒๑๕	๓๐๓	๕๑๘	๑๐๐

จากตารางที่ ๑๘ กล่าวได้ว่ากลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่พบมากที่สุดในการสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน” นี้ ได้แก่ การทวนคำตอบ และเพื่อให้เห็นการปรากฏของกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ทั้งหมดได้ชัดเจนยิ่งขึ้นผู้วิจัยจึงแสดงให้เห็นดังแผนภูมินี้

แผนภูมิที่ ๙ แสดงร้อยละของกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ทั้งหมดที่ปรากฏในบริบทการสัมภาษณ์ รายการ "ถึงลูกถึงคน"

การทวนคำตอบ	การแทรกหรือเสริมคำตอบ
การแสดงความอ้อมและความรู้สึกร่วม	การสรุปประเด็นการสัมภาษณ์
การใช้กลวิธีความสุภาพเพื่อสร้างความสนิทสนม	การใช้สำนวนและความเปรียบ
การยกเข้าหรือการกล่าวติดตลก	การให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการสร้างปฏิสัมพันธ์
การตัดบท	การกล่าวแย้ง

กลวิธีที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบมี ๓ กลวิธี ได้แก่ ๑) การใช้สำนวนและความเปรียบ ๒) การกล่าวแย้ง และ ๓) การตัดบท ส่วนกลวิธีที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบมี ๔ กลวิธี ได้แก่ ๑) การทวนคำตอบ ๒) การแสดงความอ้อมและความรู้สึกร่วมต่อเรื่องที่สัมภาษณ์ ๓) การใช้กลวิธีความสุภาพเพื่อสร้างความสนิทสนม และ ๔) การให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการสร้างปฏิสัมพันธ์ ในขณะที่มี ๓ กลวิธีที่ปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่มในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน ได้แก่ ๑) การแทรกหรือเสริมคำตอบ ๒) การสรุปประเด็นการสัมภาษณ์ และ ๓) การยกเข้าหรือการกล่าวติดตลก ดังแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๙ แสดงกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่ปรากฏใช้และกลวิธีที่เป็นลักษณะเด่นในการ
สัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม

กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ	ประเภทของผู้ให้สัมภาษณ์	
	ตกเป็นประเด็นข่าว ในด้านลบ	ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าว ในด้านลบ
๑. การใช้สำนวนและความเปรียบ	●●	●
๒. การกล่าวแย้ง	●●	-
๓. การตัดบท	●●	●
๔. การทวนคำตอบ	●	●●
๕. การแสดงอารมณ์และความรู้สึกร่วม ต่อเรื่องที่สัมภาษณ์	●	●●
๖. การใช้กลวิธีความสุภาพ เพื่อสร้างความสนิทสนม	-	●●
๗. การให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีส่วนร่วม ในการสร้างปฏิสัมพันธ์	●	●●
๘. การแทรกหรือเสริมคำตอบ	●	●
๙. การสรุปประเด็นการสัมภาษณ์	●	●
๑๐. การหยอกเย้าหรือการกล่าวติดตลก	●	●

หมายเหตุ : ●● หมายถึง ปรากฏใช้มาก ถือเป็นกลวิธีที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์
● หมายถึง ปรากฏใช้ แต่ไม่ถือเป็นกลวิธีที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์
- หมายถึง ไม่ปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์

เมื่อเรียงลำดับความถี่ในการปรากฏใช้กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ทั้งหมดของผู้ให้
สัมภาษณ์แต่ละกลุ่มจากมากไปน้อยจะแสดงได้ดังตารางที่ ๒๐ และ ๒๑ ต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๐ แสดงกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่ปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็น
ประเด็นข่าวในด้านลบ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย

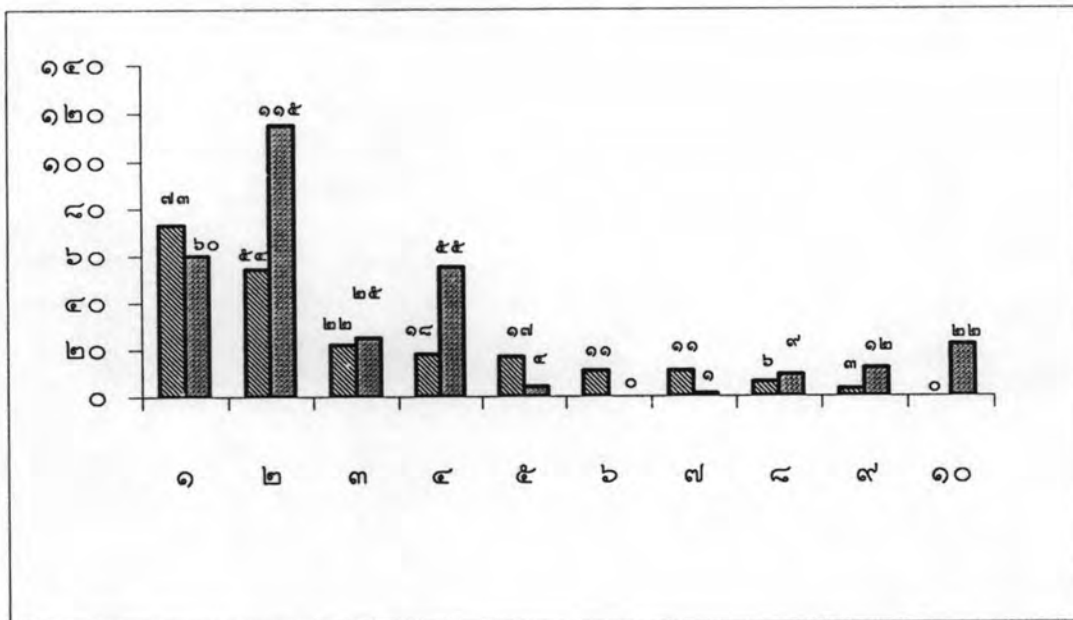
กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ	ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ
	จำนวนครั้ง
๑. การแทรกหรือเสริมคำตอบ	๗๓
๒. การทวนคำตอบ	๕๔
๓. การสรุปประเด็นการสัมภาษณ์	๒๒
๔. การแสดงอารมณ์และความรู้สึกร่วมต่อเรื่องที่สัมภาษณ์	๑๘
๕. การให้สำนวนและความเปรียบ	๑๗
๖. การกล่าวแย้ง	๑๑
๗. การตัดบท	๑๑
๘. การหยอกเย้าหรือการกล่าวติดตลก	๖
๙. การให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีส่วนร่วมในการสร้างปฏิสัมพันธ์	๓
๑๐. การใช้กลวิธีความสุภาพเพื่อสร้างความสนิทสนม	-
รวม	๒๑๕

ตารางที่ ๒๑ แสดงกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่ปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้
ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย

กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ	ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ
	จำนวนครั้ง
๑. การทวนคำตอบ	๑๑๕
๒. การแทรกหรือเสริมคำตอบ	๖๐
๓. การแสดงอารมณ์และความรู้สึกร่วมต่อเรื่องที่สัมภาษณ์	๕๕
๔. การสรุปประเด็นการสัมภาษณ์	๒๕
๕. การใช้กลวิธีความสุภาพเพื่อสร้างความสนิทสนม	๒๒
๖. การให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีส่วนร่วมในการสร้างปฏิสัมพันธ์	๑๒
๗. การหยอกเย้าหรือการกล่าวติดตลก	๙
๘. การให้สำนวนและความเปรียบ	๕
๙. การตัดบท	๑
๑๐. การกล่าวแย้ง	-
รวม	๓๐๓

จากตารางที่ ๒๐ และ ๒๑ แสดงได้ด้วยแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ ๑๐ แสดงการเปรียบเทียบจำนวนครั้งของกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม

- ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ
- ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

- ๑ : การแทรกหรือเสริมคำตอบ
- ๒ : การทวนคำตอบ
- ๓ : การสรุปประเด็นการสัมภาษณ์
- ๔ : การแสดงอารมณ์และความรู้สึกร่วมต่อเรื่องที่สัมภาษณ์
- ๕ : การใช้สำนวนและความเปรียบเทียบ
- ๖ : การกล่าวแย้ง
- ๗ : การตัดบท
- ๘ : การหยอกเย้าหรือการกล่าวติดตลก
- ๙ : การให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีส่วนร่วมในการสร้างปฏิสัมพันธ์
- ๑๐ : การใช้กลวิธีความสุภาพเพื่อสร้างความสนิทสนม

จากข้อมูลที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยจึงสรุปถึงวัตถุประสงค์ในการใช้กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่มในบริบทการสัมภาษณ์รายการ "ถึงลูกถึงคน" ไว้ดังตารางที่ ๒๒ ดังนี้

ตารางที่ ๒๒ แสดงวัตถุประสงค์ของกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ ทั้งสองกลุ่ม

กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ	วัตถุประสงค์ของกลวิธี	
	ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ	ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ
๑. การใช้สำนวนและความเปรียบ	๑. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคล ๒. เพื่อสื่อความรู้สึกที่เป็นนามธรรมให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ๓. เพื่อสื่อให้ผู้ฟังเห็นภาพได้ชัดเจน ๔. เพื่อหลีกเลี่ยงคำหยาบหรือคำที่มีความหมายในทางลบ	
๒. การกล่าวแย้ง	๑. เพื่อหักล้างคำตอบที่เห็นว่าไม่ถูกต้อง ๒. เพื่อแสดงความคิดเห็นที่ต่างออกไป	-
๓. การตัดบท	๑. เพื่อยุติเรื่องที่กำลังจะยืดเยื้อหรือออกนอกประเด็น ๒. เพื่อดึงการสนทนาให้กลับมาสู่ประเด็นที่ต้องการ	
๔. การทวนคำตอบ	๑. เพื่อเน้นคำตอบให้ชัดเจน ๒. เพื่อตรวจสอบคำตอบและเชื่อมโยงเรื่องที่กำลังถาม - ตอบให้ต่อเนื่อง ๓. เพื่อขยายความคำตอบ ๔. เพื่อขจัดความกำกวมของคำตอบ	
๕. การแสดงอารมณ์และความรู้สึกร่วมต่อเรื่องที่สัมภาษณ์	๑. เพื่อสื่อความรู้สึกนึกคิดของผู้สัมภาษณ์ ๒. เพื่อแสดงอารมณ์ร่วมต่อเรื่องที่สัมภาษณ์ของผู้สัมภาษณ์ ๓. เพื่อสื่อให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ร่วมต่อเรื่องที่สัมภาษณ์	
๖. การใช้กลวิธีความสุภาพเพื่อสร้างความสนิทสนม	-	๑. เพื่อลดการคุกคามหน้าของผู้ให้สัมภาษณ์ ๒. เพื่อสร้างความสนิทสนมเป็นกันเอง
๗. การให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีส่วนร่วมในการสร้างปฏิสัมพันธ์	๑. เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามที่ต้องการที่ไม่ขัดต่อการดำเนินการสัมภาษณ์และเป็นประโยชน์กับตัวผู้ให้สัมภาษณ์เอง ๒. เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในรายการอันจะทำให้การสัมภาษณ์น่าสนใจและน่าติดตามมากยิ่งขึ้น	
๘. การแทรกหรือเสริมคำตอบ	๑. เพื่อขยายความคำตอบให้ชัดเจน ๒. เพื่อแก้ไขคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ ๓. เพื่อกล่าวคำตอบให้ผู้ให้สัมภาษณ์ที่พูดติดขัด	
๙. การสรุปประเด็นการสัมภาษณ์	๑. เพื่อแจ้งให้ผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ติดตามการสัมภาษณ์ทราบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ๒. เพื่อช่วยให้ติดตามเรื่องราวหรือประเด็นการสัมภาษณ์ได้อย่างต่อเนื่อง	
๑๐. การหยอกเย้าหรือการกล่าวติดตลก	๑. เพื่อสร้างบรรยากาศความสนุกสนาน ลดความตึงเครียด ๒. เพื่อสร้างความเป็นกันเองระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์	

กล่าวโดยสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลที่กล่าวมาทั้งหมด ทำให้ทราบกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ในบริจเจทการสัมภาษณ์รายการ "ถึงลูกถึงคน" และทำให้เห็นภาพรวมของกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่ผู้สัมภาษณ์ใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรายการ ดังต่อไปนี้คือ

๑. กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ในบริจเจทการสัมภาษณ์รายการ "ถึงลูกถึงคน" นอกจากจะเป็นกลวิธีที่ช่วยเสริมการถามและทำให้การสัมภาษณ์ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วยังเป็นกลวิธีที่ผู้สัมภาษณ์ใช้เพื่อต้องการให้บรรลุวัตถุประสงค์รองของการสัมภาษณ์ คือ ต้องการให้ผู้ชมทางบ้านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ไม่ว่าจะเป็นความคิดเห็นต่อประเด็นการสัมภาษณ์ ต่อผู้ให้สัมภาษณ์ หรือแม้แต่การแสดงอารมณ์ความรู้สึกร่วมต่อเรื่องที่สัมภาษณ์ก็ตาม ผู้สัมภาษณ์จะพยายามใช้กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ เหล่านี้เป็นเครื่องมือในการทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกร่วมดังกล่าว กล่าวคือ ในการสัมภาษณ์บุคคลที่ถูกสังคมวิพากษ์วิจารณ์ในด้านลบ ผู้สัมภาษณ์ก็จะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งเพื่อแสดงความคิดเห็นที่ต่างออกไปจากคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นการช่วยให้ผู้ฟังหรือผู้ชมทางบ้านได้คิดและวิเคราะห์ตาม และใช้วิจารณ์ญาณของตนในการตัดสินใจที่จะเชื่อหรือไม่เชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ดังกล่าว

ในขณะที่ถ้าเป็นการสัมภาษณ์เรื่องที่สะเทือนใจ หรือบุคคลที่ตกเป็นเหยื่อ ไม่ได้ได้รับความยุติธรรมจากสังคม ผู้สัมภาษณ์ก็จะพยายามแสดงความคิดเห็นหรืออารมณ์ความรู้สึกต่อเรื่องที่สัมภาษณ์ออกมาอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นด้วยการกล่าวคำถามเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกต่อผู้ให้สัมภาษณ์ หรือการกล่าวถ้อยคำอื่น ๆ ที่สื่อถึงความนึกคิดของผู้สัมภาษณ์เอง การแสดงออกเช่นนี้เสมือนเป็นการกระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ร่วมคล้อยตามไปกับผู้สัมภาษณ์ด้วย นอกจากนี้การใช้สำนวนและความเปรียบเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคลก็ทำให้ผู้ฟังเข้าใจและเห็นภาพได้ชัดเจนขึ้น และยังสื่อถึงความรู้สึกที่เป็นนามธรรมให้กระจ่างชัดขึ้นได้ด้วย และในการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ แบบใดกับผู้ให้สัมภาษณ์คนใดหรือการสัมภาษณ์เรื่องใดนั้น ผู้สัมภาษณ์ก็จะเลือกใช้หรือปรับให้เหมาะกับเรื่องและบุคคลที่จะสัมภาษณ์แต่ละครั้งด้วยเช่นกันเพื่อให้สมกับเจตนารมณ์ที่นอกจากจะต้องการให้การสัมภาษณ์มีลักษณะ "ถึงเนื้อหา" แล้ว ยังต้อง "ถึงอารมณ์" อีกด้วย

๒. กล่าวได้ว่าวัตถุประสงค์ในการใช้กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ของผู้สัมภาษณ์ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่มนี้เหมือนกัน แต่ต่างกันที่ความถี่ในการปรากฏใช้ ซึ่งความแตกต่างนี้อธิบายได้ด้วยเรื่องประเด็นการสัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวคือ กลวิธีการกล่าวแย้งที่พบในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ แต่ไม่พบในการ

สัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบนั้น เป็นเพราะการตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เสื่อมเสียชื่อเสียง และถูกมองไปในทางที่ไม่ดี ผู้ให้สัมภาษณ์จึงพยายามแก้ไขภาพลักษณ์ที่เสียไปดังกล่าวให้ดีขึ้น ด้วยการให้ข้อมูลที่เป็นผลดีกับตนแต่ทว่าตรงข้ามกับข่าวที่เกิดขึ้น ดังนั้นจึงทำให้เกิดการกล่าวแย้งตามมา ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบไม่ได้มีเรื่องเสื่อมเสียชื่อเสียง หรือถูกมองไปในทางที่ไม่ดี ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องแก้ไขภาพลักษณ์ของตน คำตอบหรือข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จึงไม่ได้ขัดแย้งหรือตรงข้ามกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นจึงไม่พบการกล่าวแย้งในกรณีนี้ ในขณะที่การใช้กลวิธีความสุภาพเพื่อสร้างความสนิทสนมพบในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ แต่กลับไม่พบกลวิธีดังกล่าวในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์อีกกลุ่มหนึ่ง ทั้งนี้ก็เนื่องจากการสัมภาษณ์ในกลุ่มนี้ มีผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นเด็กซึ่งต่างวัยกับผู้ให้สัมภาษณ์อยู่มาก การที่ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีดังกล่าวก็เพื่อต้องการลดช่องว่างระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์เหล่านั้น เพื่อจะได้เกิดความคุ้นเคย เป็นกันเองมากขึ้นอันจะช่วยให้การสัมภาษณ์ดำเนินไปได้อย่างที่ต้องการ

ส่วนกลวิธีการทวนคำตอบเป็นกลวิธีที่ปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม แต่ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบมากกว่าก็เพราะ ผู้สัมภาษณ์พยายามทวนเกือบทุกคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์เนื่องจากเห็นว่าเป็นคำตอบที่เป็นประโยชน์กับตัวผู้ให้สัมภาษณ์เอง ในขณะที่การสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบนั้น ผู้สัมภาษณ์จะเลือกทวนเฉพาะคำตอบที่เห็นว่าเป็นประเด็นที่สังคมกำลังให้ความสนใจ และมีข้อมูลที่ไม่ตรงกันอยู่ และในการแสดงอารมณ์ความรู้สึกร่วมต่อเรื่องที่สัมภาษณ์นั้น การที่พบกลวิธีนี้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบมากกว่าก็เป็นเพราะ ประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มนี้จะเกี่ยวกับเรื่องราวชีวิตที่น่าสงสารและเห็นใจของผู้ให้สัมภาษณ์ จึงเอื้อให้สามารถแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกต่อเรื่องที่สัมภาษณ์ได้มากกว่าการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์อีกกลุ่มหนึ่งที่ประเด็นการสัมภาษณ์เน้นสาระที่ค่อนข้างหนัก และจริงจัง คาดคั้น ไม่เอื้อให้แสดงอารมณ์หรือความรู้สึกร่วมได้มากนัก

๓. จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด สรุปได้ว่า ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ หลายอย่าง ในการสัมภาษณ์เพื่อให้บริการวัตถุประสงค์ของรายการซึ่งก็คือ ต้องการให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น หรือมีอารมณ์ร่วมต่อเรื่องที่สัมภาษณ์ดังกล่าว